

emeğin birliği

1 MART

1979

10 Lira

27

fabrikalar, tarlalar, siyasi iktidar, her şey emeğin olacak..!

**VIETNAM SOSYALİST
CUMHURİYETİ'NE UZANAN ELLER
KIRILACAKTIR!**



Faşizm Anlayışı, Sıkıyönetim ve

Marksist-Leninist bilimin oturmuş olduğu temel, olguların olduğu gibi görülerek bir yargıya varmak değil, her olgunun onu oluşturan parçalara ayrılarak bilimsel soyutlama yoluyla parçaların yeniden bütünleştirilip, o olgu hakkında bilimsel ve kesin sonuçlara varmaktır. Marksizmin bu temel ilkesi, tüm ekonomik ve sosyal olgularda geçerli olduğu gibi, proletarya siyasetinin hareket noktasıdır. Bu hareket noktasından çıkarak bilimsel-sosyalizm: her ülkenin ekonomik sosyal yapısını inceleyerek, sosyal hareketlerin sınıfsal mücadelenin muhtevasını, boyutlarını, varacağı noktayı bir bütünlük içerisinde bir kuram halinde ortaya koyar ve buna göre bir uygulamayı pratik hayata geçirmeye çalışır. Bunun içindir ki, proletaryanın sınıf mücadelesi sürecinde, proletarya partisinin saptamış olduğu siyaset olaydan olaya şaşkınlılaşmaz, doğan her yeni olgu karşısında sağa sola yalpalamaz, her sosyal hareket karşısında yeni bir siyaset değişikliği hissetmez ve yapmaz, ancak; doğmuş olan her olay, proletarya partisinin oluşturmuş olduğu kuramı doğrular, pekiştirir ve sağlamlaştırır.

Marksist-Leninist kuram, bir ülkenin ekonomik sosyal yapısının sağlam bir tahlil ve tespitinin sonucu ortaya çıkacağı için, olaydan olaya yeni bir kuramın ortaya çıkartılması gibi bir şey sözkonusu olmaz, ancak; oluşturulmuş olan kuram olaylarla doğrulandığı gibi, olaylara getirilen çözüm de bu kuramın ışığı altında olur.

Kuram, yalnız bir olay ya da bir hareket için oluşturulmaz, kuram: bir ülkedeki genel sosyal ve siyasal gelişimlerin gideceği stratejik yönü amaçlayarak oluşur ve aynı zamanda bir stratejik hedef olarak ortaya konur. Bu genel stratejik hedef içerisinde taktik değişiklikler hiç bir zaman için, kuramın özüne ve stratejisine aykırı olamaz, onu yalanlayamaz, onu ters yüz edemez. Ancak, her taktik, stratejik alanın ayrı ayrı yerlerinde, o stratejiyi geliştirip, güçlendirmek, kuramın genel hatları içerisinde doğmuş olan özel durumları, kuramın belirtmiş olduğu yönde çözüme bağlamak ve kuramı daha da sağlamlaştırarak pekiştirmeye yarar.

Hangi özel durum ve beklenmedik bir olay ortaya çıkarsa çıksın, o olay kuramın geneli içerisinde bir parça olarak ele alınır ve kuramın genel ilkelerine dayanılarak çözüme bağlanır. Eğer her yeni doğan sosyal ve siyasal olay bir dünya görüşünün kuramını tersyüz ederse, o bir kuram değil, ancak ve yalnız kendisini günlük olaylara kaptırmış, olayların akıntısına doğru kürek çeken, fakat kendisini bir siyaset gibi göstermeye çalışan, fanatik bazı unsur ve gurupların ortaya koymuş olduğu veya koymaya çalıştığı kuramsızlığın bir kavisi olur. Kuramlar içerisinde zikzaklar, iniş çıkışlar, taktik davranışlar kaçınılmaz olarak vardır ve olur. Ama bunların tümü kuramın bütünü ters yönden etkilemez ve kuramı yalanlamaz. Bunun tersi olduğu taktirde, yani, her zikzak ve uygulanan yeni taktik kuramın özünü etkilediği ve kuramı tersyüz ettiği taktirde, bunun kuramsızlığın verdiği bir şaşkınlık olduğu gün gibi aşikar bir şey olur. Ve bu tip düşünceleri bir siyasetmiş gibi savunmaya kalkanlar, o da yetmezmiş gibi, Marksizm-Leninizm olarak göstermek isteyenler, Marksizm-Leninizmin her olguyu, parçalara ayırıp, bilimsel soyutlama yoluyla yeniden somutlaştırmasını kavramamış ve buna ters düşen siyasetçi ve aynı zamanda da Marksist-Leninist geçinen unsurlar ya da guruplardır.

Buna karşın Marksizm-Leninizmden kaynaklanarak, ülkenin ekonomik sosyal yapısını incelemede bilimsel soyutlama yolunu temel hareket noktası olarak alıp, bir kuramı oluşturan siyaset, kuşkusuz, proletaryanın sınıf siyasetidir, bilimsel sosyalizmin ta kendisidir. Ki bu şekilde oluşmuş olan bir kuram hiç bir olay karşısında yalpalamaz, fikir ve yön değiştirmez, olayların akışına kapılmaz, olaylarla yalanlanmaz, tam tersine sosyal olaylarla doğrulanır, pekişir ve proletaryanın sınıf mücadelesinin bir güvencesi ve zaferinin teminatı haline gelir.

İşte kuramsızlıkla kuram arasındaki esas ve temel fark burada yatmaktadır. Kuramsızlıkla, kuramı doğrulayan temel faktör de objektif olarak doğmuş olan sosyal olaylar ve olgulardır. Proletaryanın kuramsızlıkla, kuram arasındaki farkı kavramasının en objektif olan dönemi, nasihatların bitip, «nüsubetler»in doğmuş olduğu ortamdır.

«Bir nüsubet, bin nasihattan iyidir» özdeyişinde olduğu gibi, sınıf bilinci almış proletaryanın da gideceği siyasi çizgiyi doğru bir şekilde saptayabilmesi için, «nüsubetler»in doğmuş olduğu ortamda, kendisi adına konuşan, tüm siyasetlerin düşünce ve eylemlerini iyi bir şekilde incelemeli, takip etmeli ve onun geçmişiyle karşılaştırarak, hangi siyasetin kendisine ait olduğunu saptamalıdır. Bilinebileceği gibi, nasihat dönemleri rahat ortamlardır. Kuram adına ortaya konmuş olan bir sürü saçmalıklar, yaşamın sert suratına çarpmadıkları için, bir anda doğruymuş gibi gözükürler ve bunların yanlış yanlarını seçmek te biraz da olsa zorlaşır. Ama nasihat ortamının bitip te «nüsubetler» ortamının başladığı dönemde, yani, çetin ve zor günlerin başladığı dönemde, bir kuram adıyla ortaya çıkan her siyaset, yaşamın zorluklarına çarpacak ve onun gerçek yüzü daha kolay açığa çıkacaktır. Bunun için işçi sınıfı mücadelesinin zor günler yaşadığı dönemde, işçi sınıfı daha hassas bir şekilde siyasetleri incelemeli, araştırmalı ve gerçekten kendi sınıfını temsil eden ve savunan siyaseti seçerek, oportünizmden ve kuramsızlıktan ayrılarak, kendi siyasetini kucaklamalıdır.

Somut objektif örneklerle geçerek, mevcut sıkıyönetim koşullarında proletarya adına konuşan siyasetlerin, neleri savunduğunu, daha uygun bir deyimle belirtecek olursak, nasıl yalpaladıklarını, nasıl bir biçarelik içersine düşerek, bugüne kadar kuram diye yutturmak istedikleri şeyin nasıl bir kuramsızlık olduğunu, sergilemeye çalışalım.

Kuşkusuz, bu yazımızda da daha çok «Kurtuluş»la polemige gireceğiz. Fakat bunun yanında, TKP vb.lerinin de nasıl bir biçarelik içersine düştüğünü kısaca açıklayacağız.

Bilinebileceği gibi, TKP, ta işin başından beri, CHP'yle bir «UDC» içinde ittifaklara girerek, «tırmanan faşizm»i gerileteceğini iddia etmiş ve CHP'yi sınıfsal ve sosyal olarak ulusal burjuvazinin temsilcisi olarak görmüş ve göstermeye çalışmış, CHP'nin kuyruğuna adeta bir at sineği gibi yapışmıştır. Olagelen somut, sosyal ve siyasal olaylar TKP'nin bu düşüncesini çok açık ve yalın bir şekilde yalanlamıştır.

Fakat, TKP bu somut gerçeklere rağmen, «yiğidin sözü birdir» düşüncesinden hareket ederek hâlâ CHP'nin kuyruğunu bırakmamaktadır. Bu tavırla da o kadar maskaralaşmaktadır ki, mevcut sıkıyönetimi CHP'nin meclislere götürüp sunduğu ve onaylattığını herkesin bilmesine rağmen, TKP'nin Genel sekreteri İ.Bilen, «Demirel'ler, Türkeş'ler, Erbakan'lar Ame-

rika vs. sıkıyönetimin ilan edilmesi için çalıştı, uğraştı» diyerek, hala CHP kuyrukçuluğundan vazgeçmeyip, CHP'nin en büyük katkısıyla hatta başta katkısıyla bugün uygulama alanına konmuş olan sıkıyönetim «Demirel'ler, Türkeş'ler, Erbakan'lar, Amerika vs.»nin omuzuna yıkarak, hâlâ CHP savunuculuğunu yapmakta ve sözümona da sıkıyönetime karşı çıkmaktadır. Yine bugüne kadar «tırmanan» faşizm tezini savunduğu halde bugün sıkıyönetimin uygulanmasıyla birlikte: «sıkıyönetim faşizm tehlikesini daha da artırmış, memleketi askersel bir diktatörlüğün eşiğine getirmiştir. Böylece gerici faşist güçlerin bir kolu dolaysız olarak yönetime hükümetle paylaşılıyor» diyerek, «tırmanan faşizm» tezlerine karşı çıkarak, yalanlamaktadır. Çünkü, TKP'nin bugüne kadar savunmuş olduğu ve hâlâ da savunduğu, «tırmanan faşizm» tezi, MHP'nin, kitle tabanı yaratarak, tırmanış şeklindeki devleti ele geçirip, faşistleştirerek, faşizmi uygulama alanına koyması şeklindeydi. Ama bugün görüyoruz ki, bu devletin bir kurumu olan ve hem de en önemli ve temel kurumu olan ordunun uygulamış olduğu sıkıyönetimi «faşizmin tehlikesini daha da artırmış, memleketi askersel bir diktatörlüğün eşiğine getirmiş» diye nitelendirip, ordu eliyle de yani, devletin en önemli kurumu olan bir güç eliyle de «faşizmin eşiğine» gelinebildiğini belirtmektedir. TKP'nin bugün böyle bir iddiada bulunması, herşeyden önce, TKP'nin faşizm konusunda kuramsallaştırdığı «tırmanan faşizm» tezinin doksan derece ters-tir ve «tırmanan faşizm» yükselen kuramını alt

üst eden, ters çeviren bir iddiadır. Hiç şüphesiz TKP bu tip çelişkilerden rahatsız olmaz. Çünkü, TKP Türkiye'de kuram adı altında bir kuramsızlığın içine düşmüş ve çıkamayacak bir şekilde de bocalamaktadır. Bunun için bir sıkıyönetim ilanının TKP'nin kuramsızlığını ortaya çıkarması TKP açısından bir özür değildir. Çünkü, TKP Türkiye'ye dışarıdan bakmaktadır. Dışarıdan bir gözün Türkiye'de yapacağı gözlem de ancak bu kadar olur. TKP'nin bu ilgisizliğine bir şey diyeceğimiz yok, yalnız, TKP'nin peşinden giden, işçilerin bu durumu çok iyi değerlendirmesi ve bu kuramsızlığın nereye kadar götüreceğini iyice düşünüp, karar vermeleri gerekir. Çünkü böylesi günler gözlemlene ve karar verme günleridir.

TİP hakkında bir şeyler söylemeye gerek var mı? Bilmiyoruz ama, proletaryanın kulaklarının pasının silinmesi için bir şeyler söylemek gerekir kanaatindeyiz.

Bilinebileceği gibi, TİP sıkıyönetim öncesi, TKP'nin CHP'yle ittifakına karşı çıkarak, (tabii ki bunu yüzeysel olarak yapıyordu, özünde kendisi de bu sınıf işbirliğini gerçekleştirmek için yanıp tutuşuyordu) CHP'yle sürekli bir didişme içersine giriyordu. Fakat, sıkıyönetim uygulama alanına konduktan sonra, bilinmeyen bir hikmetle, CHP'yi ve sıkıyönetimi amansız bir şekilde savunmaya başladı. Bir yandan sıkıyönetime karşı çıkmazken, bir yandan da bunu bir oyun sayıp, hükümetin devrilmek istendiğini iddia etmeye başladı. Kuşkusuz, bu çelişkili durum, TİP'in Türkiye'nin ekonomik sosyal yapısına uymayan bir kuramsal düşüncüyü savunup, böylesine durumlarla karşılaşınca da Türkiye'ye uygun-suzluğundan dolayı bu kuramın bir kuramsızlığa dönüşmesinden doğmaktadır. Tabii ki TİP'in savunmuş olduğu siyasetin ve TİP'in sınıfsal yapısının da küçük burjuva karakterli oluşunun da bir temel etken olduğu unutulmamalıdır.

Gerek TKP, gerek TİP ve bunlar gibi düşü-

«Kurtuluş»un Kuramsızlığı

nenler olsun, bugüne kadar bir kuram diye savundukları şeyin, bir sıkıyönetim olgusu karşısında ve bunun için almış oldukları tavır da Türkiye koşullarında nasıl geçerli olmadığı ve nasıl alt üst olduğu tartışma götürmeyecek kadar açık olmasına rağmen bunların hâlâ eski oportünist düşüncelerinde ısrar etmelerine diyecek bir şeyimiz yoktur. Yalnız, «nüsubet» döneminin uyarılmış olduğu (tabii ki biraz sonra aktaracağımız yazılarından bu sonucu çıkarıyoruz, belki onlarda eski düşüncelerinde ısrar edeceklerdir, ancak bunu zaman gösterecektir) «Kurtuluş»un üzerinde durmak istiyoruz.

«Kurtuluş», Aralık 1978, Ocak 1979 30. sayısının üçüncü sayfasında «Hangi Yolun Başlangıcındayız» başlığı altında Türkiye'nin mevcut sıkıyönetim durumunu inceleyen bir yazı yayınlamıştır. Bu yazıda «Kurtuluş» hem şimdiye kadar savunmuş olduğu «tırmanan faşizm» teziyle çelişmiş, hem de mevcut sıkıyönetimi izah etmeye çalışırken, büyük bir şaşkınlığın içine düşmüştür. Bu çelişkileri açıklamaya girmeden önce şunu belirtmek gerekir ki, «bir nüsubet bin nasihattan iyidir» özdeyişi aslında «Kurtuluş»un bugünkü durumu için çok doğru ve yerinde kabul edilecek bir özdeyiş olduğunu da ispatlamıştır. Çünkü, bugüne kadar «Kurtuluş»la faşizm konusunda ne kadar polemiklere girdiysek, «Kurtuluş» nuh dedi peygamber demedi. Ne zaman sıkıyönetim CHP eliyle uygulama alanına kondu, o zaman bu 'nüsubet' «Kurtuluş»un beynine tak dedi ve (ilerde de açıklayacağımız gibi,) söz konusu yazıda «Kurtuluş» artık faşizmin bir devlet biçimi değil, «askerleşmiş» bir hükümetin faşizmle «cisimleşme» sorunu olduğunu iddia etmeye başladı.

«Kurtuluş»un kuramsızlığını sergilemeden önce mevcut sıkıyönetimi izah etmeye çalışırken, kuramsızlığın vermiş olduğu nasıl bir şaşkınlık içine düştüğünü açıklayıp, daha sonra faşizm anlayışını ele alalım.

«Kurtuluş» sözkonusu yazının 10. sayfasında sivil faşist komandoların bugünkü estirdikleri terörün sebebinin şöyle izah ediyor:

«Böylesine bir ortamda faşistlerin sürekli olarak kanıtlamaya çalıştıkları şey ise, artık devlet otoritesi diye bir şeyin ortada kalmadığını kanıtlamaya çalışmak. Ve dehşet içersine düşürdükleri halklara faşist diktatörlüğü bir çözüm olarak dayatmak. Yarattıkları bunca dehşetin amacı bu. Devlet otoritesinin yokluğunu kanıtlayabilmek için azgın saldırılarını sürekli arttırırken, sürekli hükümetin sıkıyönetim ilan etmesini istediler.»

Alıntından da anlaşılabilir gibi, «Kurtuluş» yazarı MHP'li sivil faşist komandoların faşist terör ve baskılarının artırmasının sebebi birinci olarak; devlet otoritesini sarsarak, «artık devlet otoritesi diye bir şeyin ortada kalmadığını kanıtlamaya çalışmak» ikincisi, «halklara faşist diktatörlüğü bir çözüm olarak dayatmak» ve bu her iki emellerinin gerçekleşebilmesi için de «sürekli hükümetin sıkıyönetim ilan etmesini istemek olmuştur. Açıkça anlaşılmaktadır ki, «Kurtuluş» burada MHP'li faşistlerin mevcut devleti zayıflatmak ve bu devletin otoritesini sarsmak ve bunun yerine faşizmi uygulama alanına koymak amacı taşımakta olduklarını ispat etmeye çalışmaktadır. Aynı zamanda, «Kurtuluş» söz konusu alıntıda MHP'li faşistlerin devlet otoritesini zayıflatmak ve ortadan kaldırmak amacıyla hükümeti «sıkıyönetim ilan etmesi» için de zorlamakta olduklarını da yazmaktadır. Yani, MHP'

liler bu devlet otoritesini devletin en önemli kurumu olan ordunun uyguladığı sıkıyönetimle birlikte yıpratacaklarını iddia ediyor. Yani, sıkıyönetimin ilan edilmesiyle devletin otoritesi sarsılacak ve devletin ortadan kalkması gündeme gelecektir. «Kurtuluş» devlet otoritesini «faşistlerin sürekli olarak» eylemler koyup, sıkıyönetimi uygulamak için hükümeti zorlayarak sarsmaya çalıştıklarını iddia ederken, faşistlerin sıkıyönetimi desteklemelerinin sebebinin de şöyle izah etmektedir.

«Bunları söylediğimizde şu sorulabilir: Ecevit faşistlerin adamı mı? Hayır. Elbette değil. Hatta onlara karşı da. O halde faşistler neye seviniyorlar? Üstelik sıkıyönetim işledikleri cinayetlerle de ilgilenecek. Bir şeyler kaybedecekler. Ama gerçek şu: sıkıyönetimler her şeyden önce devletin koruyucusudur.» (a.g.e., s: 12-13)

●kuyucunun da kolayca anlayabileceği gibi, «Kurtuluş» yazarı bir önceki alıntıda faşistlerin: «Devlet otoritesinin yokluğunu kanıtlayabilmek için azgın saldırılarını sürekli artırırken, sürekli hükümetin sıkıyönetim ilan etmesini istediler.» diyerek, faşistlerin sıkıyönetim ilan etmesini hükümetten «devlet otoritesinin yokluğunu» kanıtlamak için istediklerini belirtmiş ve ilan edilen sıkıyönetimle devlet otoritesinin sarsılacağını iddia etmişti. Fakat, bir sonraki almış olduğumuz alıntıda görüldüğü gibi, «Kurtuluş» yazarı faşistlerin sıkıyönetimi desteklemesinin esas nedenini «sıkıyönetimler, her şeyden önce devletin koruyucusudur» diyerek, sıkıyönetimin devleti koruyabileceğini iddia etmiştir. Burada öylesine bir çelişki var ki, hem faşistler, devlet otoritesini sarsmak ve onu yok olarak göstermek için sıkıyönetim ilan edilmesini istiyorlar, hem de yine aynı faşistler sıkıyönetimi «devletin koruyucusu olduğu için de destekliyorlarmış!!! Bunun ne biçim bir kafa karışıklığı olduğunu anlamak ve izah etmek epeyce zor. Zor çünkü, bir yandan sıkıyönetimin devletin koruyucusu olduğu iddia edilmekte, bir yandan da devlet otoritesini yıkıcı ve onun yokluğunu ispat edici bir uygulama olduğu iddia edilmektedir. Yine bu mantığa göre, bir yanda faşistler devletin yıpranacağını veya yıpranmışlığını ispat etmek için sıkıyönetim getirilmesini istiyorlar, bir yandan da yine aynı faşistler, aynı sıkıyönetimi «devletin koruyucusu» olduğu için destekliyorlar ve «seviniyorlar»!!! Bu çok garip bir anlayış. «Kurtuluş» yazarı dostumuz anlaşılabilir fena halde sıkışmış, şaşkınlanmış, ne dediğini bilmez bir hale gelmiş. Ama bizce «Kurtuluş» yazarını bu hale sokan, esas onun bugüne kadar savunmuş olduğu kuramsızlıktır. «Kurtuluş» yazarı bir sıkıyönetim olayı karşısında, böylesine sersemlemiş, öylesine perişanlanmış, sıkıyönetimi ve onu hem CHP'nin, hem de faşistlerin desteklemesini izah edemez hale düştüğü için yukardaki komediye sahnelemiştir. Kuşkusuz bunlar bizim açımızdan acınması gereken birer trajedik sahnedir. Ama ne kadar da acısak bunu sergilemek, tüm «Kurtuluş» okuyucularının ve işçi sınıfının önünde açıklamak zorundayız. Şunu da belirtmek gerekir ki, bunu «Kurtuluş»un bir açığını bulup, buradan ona bir vuruş yapmak amacıyla yapmıyoruz. Tam tersine «Kurtuluş»un, bu kuramsızlığını görüp, bunu terkedip, Marksist-Leninist safı ve ilkeler içersinde görmek istediğimiz için ve bu amaçla yapıyoruz. «Kurtuluş» aslında mevcut sıkıyönetimi izah edemeyip, bu şaşkınlığın içersine düşerken, faşizm tahlilinin doğru dürüst yapılmadığını ve bunun yeniden gözden geçirilmesi gerektiğini düşünmek zorundadır.

«Kurtuluş» faşizmi bir devlet sorunu olarak görmediği müddetçe doğacak her yeni olgu karşısında bu şekilde şaşkınlanıp, perişanlaşıp ve ne dediğini bilmez hale gelir. Ve nitekim sözkonusu yazıda «Kurtuluş» artık, faşizmin «tırmanma» sından falan söz edemiyor ve bu sıkıyönetimin bile faşizmle kaynaşarak, faşizme dönüşebileceğini ve hatta bunun da CHP eliyle bile «oluşturulabileceğini» söylüyor. (biraz ilerde bunu alıntılarla açıklayacağız.)

«Kurtuluş», sağlam bir kuram peşinde gitmediği için, devlet ve faşizm konusunu bununla ilgili olarak ta ittifaklar sorununu da tam bir çıkmaz içersine sokmuştur. «Kurtuluş» geçmişte «Ülkemizde bugün oligarşik devletin olduğunu ve faşist devlete geçiş için «faşist örgütlenme ve uygulamalarının» alabildiğine yoğunlaştığını söylüyoruz. «Faşizm tırmanıyor» kavramının anlamı kabaca budur.» (Kurtuluş, sayı 13; sayfa 38)

«Kurtuluş» yazarı faşizmin tırmanışını bu şekilde kavrayıp ve kavratmak istediğini açıkladıktan sonra, aynı sayının 39. sayfasında neye karşı, nasıl mücadele edeceklerini de şöyle açıklar. «Oligarşik devletten faşist devlete geçişi engellemek için de mücadele edeceğimiz açıktır» diyerek, oligarşik devletten faşist devlete geçişi engellemek için mücadele edeceğini iddia etmişti. Çünkü «Kurtuluş»un anlayışına göre, faşizmin uygulanabilmesi için, faşizmin aşağıdan yukarıya tırmanarak, devleti ele geçirip, devleti faşistleştirilmesi lazım, yani, klasik faşizmin gerçekleştirilmesi lazımdı. Yani bunun dışında «Kurtuluş»un anlayışına göre hiç bir ülkede faşizm uygulanamaz. «Kurtuluş» faşizmi ve devlet sorununu bu şekilde değerlendirdiği içindir ki, ittifaklar konusunda da yanlış bir takım tutumlar içine girmiştir.

«Biz CHP'yi faşizme karşı tutarsız da olsa bir müttefik olarak görmekteyiz. Fakat devrim için bir müttefik olarak değerlendirmiyoruz. Ama sözgelimi. «Emeğin Birliği»nin varsaydığı gibi, CHP hükümet olsa, («Emeğin Birliği» o zaman devletten gerici diktatörlük olarak söz eder.) Bizim anlayışımıza göre devlet yine oligarşıktır. Biz bu devlete karşı devrim için mücadele verirken, CHP'yle faşizme karşı ittifak yapmaya çalışır, (Ya «Emeğin Birliği» ne yapar? Biz söyleyelim, o, anti-faşist devrim yapar. Çünkü faşizmle gerici diktatörlüğün temelleri aynıdır!)» (Kurtuluş, sayı 28, s. 33-34)

Almış olduğumuz bu alıntından kolayca anlaşılabilir gibi, «Kurtuluş» yazarı, «oligarşik devlete karşı» «devrim için mücadele verirken CHP ile faşizme karşı ittifak yapmaya çalışır» diyerek, hem devlete karşı devrim yapmak için mücadele ediyor, hem de devleti yöneten CHP ağırlıklı bir hükümet iktidardayken, CHP'yle faşizme karşı mücadelede ittifak yapmayı öneriyor. Yani, devleti ayrı, CHP iktidarda olsa bile, iktidarda olan CHP'yi ayrı olarak görüp, devlete karşı mücadele edecek, fakat, devleti yöneten ve iktidar olan CHP'yle faşizme karşı ittifak yapacağını söyleyerek bunların ayrı ayrı şeyler olduğunu vurguluyor. Fakat bir önceki alıntından gördüğümüz gibi, sıkıyönetimi CHP'nin ilan ettiğini kabul ediyor ve sıkıyönetimin de devleti koruyacağını söylüyordu. Şimdi burada «Kurtuluş»un böylesi bir durumda devlet ile mevcut CHP ağırlıklı iktidarı birbirinden nasıl ayırıp ta devlete karşı mücadele edip, CHP'yle de ittifak oluşturacağını anladığımızı söylemek olanaksız. Çünkü, CHP her şeyden önce, «Kurtuluş» ya

(Devamı 12. Sayfada)

Bağımsız Sendikalar ve

İşçi sınıfı hareketinde sınıf sendikacılığının hakim kılınması ve bu mücadele içerisinde bağımsız sendikaların yerinin tespit edilmesi konusunu açıklamadan önce, Marksistler, sendikalara hangi açıdan ve ne amaçla yaklaşırlar? Bunu kısaca açıklamak gerekir.

Bilindiği gibi sınıf mücadelesinde proletaryanın en önemli aracı parti örgütlenmesidir. Partinin doğru bir kuram etrafında zikzaksız ve istikrarlı bir yol takip etmesinin, güvencesi sınıf olarak proletaryaya dayanması, sınıf temelini güçlü ve sağlam olmasıdır. Bu temel sağlanması, yani proletaryanın yığın olarak parti tarafından yönlendirilmesi ise, sınıf bilinçli işçilerin, proletarya düşüncesini kavramış diğer emekçi sınıf ve katmanlardan oluşan sosyalistlerin meydana getirdiği parti tarafından tek başına gerçekleştirilemez. Bu nedenle Marksistlerin bir görevi de, ekonomik taleplerle ortaya çıkan ve siyasal eğilimleri henüz netleşmemiş, ama bir kitle örgütü olarak işçilerin genelini kapsayan sendikalara siyaset sokmaya, onları politize ederek, tek tek işverenlere karşı sürdürdükleri ekonomik mücadeleyi, proletarya partisinin siyasal iktidar uğruna sürdürdüğü mücadeleyle bütünleştirmeye çalışmaktır. Kapitalizmin gelişmesine bağlı olarak, sayıları artan ve güçlenen işçilerin ilk örgütlenmeleri iş kollarının iyileştirilmesi, ücretlerin artırılması, çalışma saatlerinin kısaltılması gibi, ekonomik talepler uğruna, tek tek işverenleri hedef alan bir mücadeleyi kapsar.

«.....» «Bütün ülkelerin tarihi, işçi sınıfının, salt kendi çabalarıyla yalnız sendika bilincini, yani, sendikalarda birleşmenin, işverenlerle savaşmanın ve hükümeti gerekli işçi yasalarını çıkarmaya zorlamaya çalışmanın gerekliliğine vb. duyulan inancı geliştirebileceğini gösterir.» (Sendikalar Üzerine s. 175, Lenin.)

Bu mücadele sürecinde grev, direniş vb. eylemlerde, işverenlerin kurulu düzenle olan bağlarını, ordu, polis vs. kurumların kimlere, nasıl hizmet ettiklerini bizzat görüp, anlayan işçilerin eylemleri, giderek, kendiliğindenlik zırhını zorlayarak parçalar. Ve bilinçli bir mücadele aşamasına sıçrayarak daha ileriki evrelerde sosyalizm uğruna mücadele düzeyine erişir. Ancak, sözü edilen kendiliğindenlik aşamasının parçalanarak, aşılması, yine kendiliğinden olamaz. Çünkü, işçi sınıfı hareketi kendiliğinden sosyalist düşüncüyü yaratamaz. Her ülkede işçi sınıfı hareketiyle sosyalist düşüncenin ayrı ayrı varolduğu evreler olmuştur. Sosyalist düşünce proletaryaya aydınlar aracılığıyla dışardan iletiliği için, işçi sınıfı hareketiyle sosyalist düşünce birbirini doğuramazlar. Yani bunlardan biri diğerinin uzantısı değildir. Ama Lenin'in de belirttiği gibi: Marksizm işçi sınıfında maddi gücünü, işçi sınıfı da Marksizm'de manevi gücünü bulur. Yine bu birliği ve bütünleşmeyi sağlayacak olan da işçi sınıfı hareketiyle sosyalizmin bileşiminin en tam aracı olan proletarya partisidir. Bu nedenle «sosyal demokratların görevi, ekonomik temele dayalı politik ajitasyonla bitmez; Sosyal Demokratların görevi sendikacı politikayı sosyal demokrat mücadeleye **dönüştürmek**, ekonomik mücadelenin, işçiler arasında yarattığı politik bilinç kıvılcıklarını, işçilerin **sosyal demokrat** politik bilinç düzeyine yükseltilmeleri amacıyla **kullanmaktır.**» (Lenin, a.g.e., s. 204)

Bu kısa özetlemeden de anlaşılacağı gibi, sendikaların ekonomik talepler uğruna, genel sendikalaşma amacıyla ortaya çıktığı ilk yıllardan sınıf sendikacılığına doğru değişimi ve politize olmaları geniş bir evrimleşme sürecini

kapsar. Ancak, bu dönüşüm süreci, amaç aynı yöne varmak olmakla birlikte, ülkelerin değişik tarihi, sosyal ve ekonomik yapılarına göre farklı taktik yönelişleri ve farklı evreleri içermiştir. Bazı ülkelerde kısa sürede gerçekleştirilen bu olay, yine bazı ülkelerde ise sözü edilen nedenlerden dolayı uzun yılları kapsamıştır. Ama her halükarda da proletarya hareketinin birleştirilmesinde **sendikaların birliği** önemli bir geçit noktası teşkil etmiştir.

ÜLKEMİZDE SENDİKAL HAREKETİN DURUMU VE GEÇİRDİĞİ EVRELER

Ülkemizde sendikal hareketin tarihi oldukça eskilere dayanır. 1876 tersane işçileri grevinden Kavel, Demirdöküm, 15-16 Haziran, Profilo ve «faşizme ihtar eylemi»ne kadar uzanan zengin deneylerle doludur. Bu uzun süreç, sendikal hareketi nerden nereye getirmiştir?

Kurtuluş Savaşı öncelerinde, Osmanlı toplumunda, dışa bağımlı çarpık kapitalizmin gelişmesine paralel olarak gelişip, güçlenen işçi sınıfı, dönemin yasaklarla çevrili koşullarında, ekonomik talepler uğruna yer yer grev ve direnişlerle ve gizli örgütlenmelerle mücadelelerini sürdürmüşlerdir. Feodal saltanatın acımasız baskıları bu eylemlerin çoğunu kanla bastırmıştır. Ancak Kurtuluş savaşının emperyalist işgale karşı tutumu ve yakın komşumuz Çarlık Rusyası'ndaki 1917 Ekim Devrimi'nin etkileri işçi sınıfını aktif bir örgütlenme içersine itmiş, hem de acımasız baskıların bir nebze olsun azalmasına yol açmıştır. Ayrıca, yeni tarihi koşullarda doğup, güçlenen işçi sınıfının politik hareketi de, (savaş koşullarında), bir yandan proletaryanın örgütlenmesi, birliğinin sağlanmasına çalışırken; diğer yandan da ülkenin kurtuluş mücadelesine katkıda bulunmuştur. Yalnız, bu dönemlerde ülkedeki kapitalizmin cılızlığından dolayı, işçi sınıfı ve onun ekonomik, politik hareketleri de oldukça zayıftı. Bu nedenlerle işçi sınıfının burjuvaziyle olan sınıf çelişkilerinden dolayı, bu temel çelişki üzerinde yükselmesi gereken sınıf mücadelesi toplumsal ve siyasal hayatta ve kurtuluş mücadelesinde birinci plana çıkamamış ve işçi sınıfının TKP önderliğindeki siyasal mücadelesi ancak, emperyalist işgal ve feodal saltanatın baskılarına karşı ulusal ve demokratik bir platformda gelişmiştir.

Kurtuluş savaşındaki siyasal önderliğinden sonra iktidarı ele geçiren burjuvazinin kendi sermaye düzenini geliştirmeye başlamasıyla birlikte birinci plana yükselen sınıf çelişkileri temelindeki mücadeleyi omuzlayacak güce işçi sınıfı sahip bulunmadığı için, yine burjuvazinin baskılarında bir yoğunlaşma, buna bağlı olarak işçi sınıfının siyasal ve ekonomik örgütlenmelerinde ise, bir gerileme meydana gelmiştir. Yani, maddi sınıf temelini zayıflığına, gerici burjuva diktatörlüğünün azgın baskıları da eklenince, işçi sınıfının gerek siyasal ve gerekse ekonomik mücadelesinde bir zayıflama görülmüştür. Bu dönemde, kendiliğinden yükselen yer yer işçi hareketleri ve grevler olmuşsa da burjuvazinin baskılarıyla kısa zamanda bastırılmıştır. Ayrıca, sendikalaşma bir yana işçi sınıfının dernekler biçimindeki örgütlenmeleri dahi kapatılmıştır.

1945'lerden sonra, Batı kapitalizmine açılmanın yarattığı geniş çaptaki sermaye ihracı, hızlı bir kapitalistleşmeyi ve dolayısıyla işçi sınıfının nicel anlamda çoğalıp, yaygınlaşmasını ve sınıf çelişkileri temelindeki mücadelenin şiddetlenmesini de beraberinde getirmiştir. Öte yandan ikinci emperyalist paylaşım savaşı süresin-

ce, burjuva hükümetinin yanında gözükmeye çalıştığı Almanya ve Hitler faşizminin savaştan yenik çıkması sonucu, galip devletlere ve Sovyetler Birliği'ne şirin gözükme için, demokrasinin sınırlarını nispi olarak genişletme ve proletaryaya da kısmi örgütlenme olanağı tanımıştır. Ancak 6 ay gibi kısa bir sürede 600'ü aşkın sendikanın ve iki sosyalist partinin kurulması, çok partili hayata geçme hazırlıkları içerisinde olan burjuvaziye ürkütmüş, parti, sendika yöneticileri tutuklanarak, sadece burjuva partilerinin örgütlenmesine olanak tanımıştır. Tüm bunlara rağmen, yeni koşullarda sayıları hızla çoğalan ve güçlenen işçilerin sendikalaşma eğilimlerini sadece baskı yoluyla engelleyemeyeceği gerçeğini kavrayan burjuvazi; geniş sermaye ihracıyla ülke ekonomik ve politikasında giderek etkinleşen, ABD emperyalizminin tavsiye ve önerileriyle 1952 yılında TÜRK-İŞ'i devlet desteğinde kurmuştur.

TÜRK-İŞ'in burjuvazi tarafından kurulmasındaki amaç; gelişme eğilimi gösteren işçi sınıfı hareketini kontrol altına almak ve sendikal hareketi grevsiz, toplu sözleşmesiz bir burjuva işçi örgütlenmesi düzeyinde tutmaktır. TÜRK-İŞ bu amaca ulaşmak için, ABD emperyalizmi ve yan kuruluşları tarafından her anlamda desteklenmiştir. Hatta ABD, kontrol mekanizmasını bu alanda uzmanlaşmış kişileri vasıtasıyla kendi elinde tutmaya çalışmıştır. Bu vesileyle, «TÜRK-İŞ'in aldığı dış yardımların kaynakları ilginçtir. TÜRK-İŞ genel kurullarına sunulan raporlar incelendiğinde 1960-70 döneminde TÜRK-İŞ'in şu ya da bu yoldan AİD'den 13.447.614.00 TL. OECD'den 832.075.16 TL. UHSK (Uluslararası Hür Sendikalar Konfederasyonu)'dan 733.005.00 TL. yardım aldığı meydana çıkar. TÜRK-İŞ'in on yıllık toplam aidat geliri ise, yaklaşık olarak 13.544.926.65 TL.'dir.» (Uluslararası Sendikal Hareket, Türkiye ve DSF'nin 9. Kongresi s. 61) Ayrıca, «1961-71 yılları arasında yalnızca ABD'ye, «Eğitim» amacıyla 600 sendikacı» (a.g.e.) gönderilmiştir.

1950-60 arasındaki hızlı kapitalistleşme süreci, kapitalizmin gelişmesi için zorunlu olan hidro elektrik santralleri, çimento, demir-çelik, karayolu ulaşımı gibi temel alanları geliştirip, güçlendirirken, diğer yandan, yine emperyalizm ve işbirlikçileri tarafından bilinçlice uygulanan damping politikasıyla milli burjuvazi ya iflasa ya da işbirlikçiliği ve emperyalist hegemonyayı kabule zorlanmış ve sonuç olarak ülke geleceği açısından bu sınıfın etkisi yok denecek düzeye indirgenmiştir.

1960 İhtilali ile doğan yeni koşullarda, bir taraftan, kapitalizmin işbirlikçilikten tekelliliğe doğru gelişimi hızlanırken, buna paralel olarak 1961 Anayasası'nın sağladığı nispi demokratik ortamla işçi sınıfı, yıllardan beri uğruna mücadele ettiği haklardan bir kısmına yani, grev ve toplu sözleşme hakkına ulaşmıştır. Böylece kapitalizm, işbirlikçi tekelliliğe doğru yol alırken, işçi sınıfı hareketi de, genel sendikalaşma mücadelesini yer yer kendiliğinden gelen patlamalarla sürdürmüştür. Şanlı Kavel, Demirdöküm olayları bu döneme damgasını basan işçi hareketleridir.

Bu döneme kadar olan işçi hareketlerini ve sendikalaşmayı genel hatlarıyla inceleyecek olursak; burjuvazinin, işçi sınıfı için, yasaklarla çevrili koşullardan çeşitli sendikal hakların alındığı ve sendikacılığın yasallaştığı genel sendikalaşma mücadelesi içerisinde yer yer patlamalara kadar varan olayların tümünde, kendi-

Sınıf Sendikacılığı

liğindenliğin hakim olduğu görülür. Ancak, Lenin'in de değindiği gibi, «kendiliğindenlikten kendiliğindenliğe fark vardır». Kuşkusuz, Kurtuluş savaşı yıllarında ulusal ve demokratik temellerden yola çıkan mücadelenin odağı sınıf çelişkileri temelinden kaynaklanan toplumsal bir mücadeleye dönüşmüştür. Neki, bu mücadele de henüz sözünü ettiğimiz biçimde kendiliğindenlik sınırlarını aşamamıştır. Saydığımız hareketler, ancak genel işçi hareketi içerisinde bilinçli ilk filizlenmeler olarak değerlendirilebilir. Bunlar, doğmakta ve gelişmekte olan daha geniş kapsamlı toplumsal ve siyasi mücadelenin tohumlarını taşıyan haberciler durumundadır. Özellikle 1960 sonrası yıllar, ekonomik ve toplumsal yapının işbirlikçi tekelciliğe doğru değişimi bakımından bir birikim ve geçiş dönemiyse; işçi sınıfı hareketi açısından da kendiliğinden hareketlerden bilinçli aşamaya geçiş dönemi olmuştur.

1965'lerden sonra TİP'in kurulmasıyla birlikte, işçi sınıfı hareketini bilinçli bir hareket düzeyine vardırma açısından ilk adım atılmış, bunu 1967'de DİSK'in kuruluşu izlemiştir. İşçi sınıfının nicel ve nitel gelişimi yanında hızlanan tekelleşme sürecinin yol açtığı, küçük burjuva katmanlarının müksüzleşmesi ve sosyal durumlarının kötüleşmesine paralel olarak geniş bir öğrenci aydın muhalefeti doğmuştur. Keskinleşen sınıf çelişkileri daha geniş tabanlı, toplumsal muhalefeti aktif mücadelenin içersine itmiştir. Bu dönemlerde, geçmişten beri süreklilik arzeden ve Türkiye toplumunun değişen yapısıyla uyumluluk içerisinde olan Marksist bir hareketin bulunamayışı ve geniş bir kesime yayılan burjuva ve küçük burjuva toplumsal hareketler, TİP gibi oportünist bir partinin doğmasını sağlamıştır. Böylece, yazımızın başında da belirttiğimiz gibi, işçi sınıfına sosyalist bilincin taşınma işlemi ve TİP'in de sözü edilen sınıfsal karakterinden dolayı işçi sınıfının siyaseti yanlış bir temel üzerine şekillenmiştir. Bu sağlıksız durum, işçi sınıfının burjuvaziyle olan bağlarını uzun süre koparamaması neticesine yol açmıştır.

DİSK'İN İLK YILLARI VE SENDİKAL GELİŞMEDEKİ ETKİLERİ

Amerikan tipi sarı sendikacılığın (TÜRK-İŞ) «Partiler üstü politika», «çalışma barışı» gibi işçi sınıfının ve sendikaların politikadan uzak tutulması, karşısına devrimci sendikacılık iddialarıyla çıkan DİSK bilinçli işçi kitlelerinin siyasete susamışlığının da verdiği hızla kısa zamanda hızlı bir gelişme göstermiştir. DİSK, içersinde toplanan sınıf bilinçli ve sosyalist işçilerin önderliğinde sanayi merkezleri durumundaki İstanbul, İzmir vs. yerlerde artış gösteren grev, direniş vb. eylemlerle her gün biraz daha politikanın içersine girmek zorunda kalmıştır. Ancak, bilinçli işçi kitlelerinin sayısı bu eylemlerle her geçen gün artış sağlarken, diğer yandan da verilen ekonomik ve siyasi mücadelelerin daha sağlıklı temellerden yönlendirilmesi düşüncesi geniş bir işçi kesimi içersinde yayılmaya başlamıştır. Çünkü, az önce belirtilen koşullar nedeniyle TİP'in bağımsız işçi sınıfı siyasetinden yoksun oluşu, DİSK yönetimini de olumsuz yönde etkilemiş ve giderek, sendika önderlerinin bilinçli işçi kitlelerinden kopması ve yozlaşması sonuçlarına yol açmıştır. Bu durum, DİSK'i daha fazla, bir yandan burjuva sendikacılık yöntemlerine ittiği gibi, bir yandan da yine örgüt olarak DİSK'i bilinçli işçi kitlelerinin devrimci taleplerini karşılayamaz pozisyona sokmuştur. Nitekim, DİSK'in varlık nedenine kasteden burjuvazinin saldırı-

ları karşısında patlak veren, 15-16 Haziran olayları, burjuvazi kadar, DİSK yöneticilerini de ür-kütmüştür. DİSK yöneticileri korku ve telaş içerisinde işçilerin başkaldırısını sınıf uzlaşmacı ve pasifist tutumlarıyla engellemişlerdir.

1975 yılında yapılan DİSK beşinci kongresi, işçi sınıfı hareketi açısından yeni bir dönemin başlangıcı olmuştur. Bu kongre ile DİSK üst yönetiminde ağırlık kazanan TKP, işçi sınıfı hareketinde ön plana çıkarak, Türkiye'deki 50 yıllık gelişmeye kapitalizmin işbirlikçi tekelcilik boyutlarına erişmesiyle meydana gelen değişmelere sırt çevirerek, 1926'lardaki parti programını daha da sulandırarak, mücadeleye kendi kaldığı noktadan devam etmeye çalışmıştır. Ama ülkemiz 1926'lardan günümüze kadar olan gelişme ve değişmelerle, yeni bir toplumsal yapıya kavuşmuştur. 1926 programı, o günün koşullarında doğru olabilir, ancak programa değer kazandıran şey, yaşanan dönemdeki toplumsal yapının eksiksiz tahlili ve bu tahlile dayanan mücadele anlayışıdır. TKP'nin program ve kuramı bu halde toplumsal yapıyla taban tabana zıt bir durum arz etmektedir. İşte bu çelişki ve sosyalist hareketin ülkemiz genelindeki kuramsızlığı, her türden ve her boydan oportünizmin işçi sınıfı saflarında yayılmasının maddi temelini teşkil etmiştir. İşçi sınıfı hareketi siyasal arayış içersinde oportünizmin birisinden yakasını kurtarıırken, bir diğerine kaptırmıştır. Sendikal planda ise, bu durum daha da açığa çıkmıştır. Sınıf ve kitle sendikacılığı adı altında burjuvaziden bağlarını koparmamış oportünistlerin gayretleriyle sendikacılığa sınıf uzlaşmacı bir tavır hakim olmuştur. Sonuçta yiğit mücadelelerle DİSK tabanında oluşan devrimci birikim, bir burjuva partisine karşı, başka bir burjuva partisinin desteklenmesi, ileri demokratik düzen gibi safsatalarla burjuvazi potasında eritilmiştir. Bunlara ek olarak, TKP yönetiminin sendikal hareket içersindeki tasfiyecilik ve dar grupçu tavırları varolan bölünmeyi ve parçalanmayı artırmaktan ve sendikal hareketi daha fazla burjuvazinin güdümüne sokmaktan başka sonuçlar getirmemiştir. Nitekim, TKP'nin DİSK içersinde yaptığı tahribatlar, sonuçta kendi başını da yiyerek, DİSK'i burjuvazinin kontrolüne sokmuştur.

Sonuç olarak diyebiliriz ki, TÜRK-İŞ'den sınıf sendikacılığı iddiasıyla kopan DİSK, öncekileri TİP ve daha sonra TKP oportünizminin etki ve yönlendirmeleriyle bugün olumsuz bir noktaya yani, burjuvazinin denetimine geçmiştir. Oportünizmin temel karakteri olan sınıf işbirliği, yani burjuvaziye güven, proletaryaya güvensizlik politikası işçi sınıfının birliğini daha da parçalamıştır.

SENDİKAL HAREKETİN BUGÜNKÜ DURUMU

Sendikal hareket bugün TÜRK-İŞ, DİSK, MİSK, HAK-İŞ, Bağımsız Sendikalar ve bir yığın işyeri sendikasıyla birlikte, paramparçadır. TÜRK-İŞ, devlet desteğindeki sarı sendikacılık yöntemleriyle, henüz önemli bir işçi kesimini kendi denetiminde politika dışı tutmaya çalışırken, CHP'li sendikacılar aracılığıyla DİSK yönetimini de ele geçiren burjuvazi sosyalizm adına sahtekârlıklarla, işçi sınıfının gözünü boyayıp, işçi sınıfı hareketindeki, varolan kontrolünü ayakta tutmaya çalışmaktadır. Öte yandan, MİSK ve HAK-İŞ gibi federasyonlar, baskı, şiddet, dini inanç vb. yöntemleri kullanarak, ama daha ziyade parti ve devlete dayanarak işçi sınıfı içersindeki tabanlarını geliştirmektedirler. Bir de bunlara sayıları 100'lere varan işyeri sendikalarını

ve bağımsız sendikaları ekleyecek olursak, işçi sınıfı hareketinin parçalanmışlığı ve bu yapı üzerindeki burjuvazinin denetim ve kontrolü, tüm çıplaklığıyla ortaya çıkar.

SENDİKAL HAREKETİN BİRLİĞİ NASIL SAĞLANACAKTIR?

Kuşkusuz, sendikal hareketin birliği sosyal demokrat ya da oportünist siyasetler temelinde sağlanamaz. Bugün, sendikal hareket içersinde yer alan, çeşitli oportünist akımlar, fraksiyonlar ve hatta sosyal-demokrasi dahi sendikal mücadele konusunda sürekli «birlik»ten, «eylem birliği»nden söz etmektedirler. Geniş bir cepheyi oluşturan oportünist ve revizyonistlerin işçi sınıfının birliği adına yaptıkları şey, özünde, çığırkanlıktan ve sahtekârlıktan öte bir şey değildir. Çünkü, sözü edilen tescilli oportünistlerin yıllardan beri, sınıf işbirliği temelinde sürdürdükleri sendikacılık, bugün, işçi sınıfı hareketini büyük oranda burjuvazinin denetimine sokmuştur.

«Ne kadar garip görünse de, eğer kurtuluş amaçlarını unuttur, ücret köleliğine katlanır ve kontrata bağlı koşullarında hayali «düzeltilmeler» uğruna bir gün şu, bir gün bu burjuva partisiyle birlik olmaya çalışırsa, kapitalist toplumda işçi sınıfı bile, burjuva politikası yürütebilir.» (Sendikalar Üzerine, s. 303)

Evet, işçi sınıfının birliği adına yapılan bu sahtecilik ve çığırkanlıkları gerçek anlamda açığa çıkaracak şey: işçi sınıfının bağımsız sınıf politikası ve bu politika temelinde sürdürülecek olan sınıf sendikacılığıdır. Ancak, hâlâ bazı oportünistler şarlatanca, bugünkü, parçalanmış sendikal tabloyu işçi sınıfının birliği adına savunmaktadırlar. Onlara sormak gerekir? İşçi sınıfının birliği adına savunulan sendikal hareketi bugün kimler yönetmektedir? Kimin denetim ve kontrolündedir? Bugün, varolan yapıyı savunanlar, eğer bunu burjuvazi adına yapıyorlarsa, bir sözümüz olamaz, yok eğer proletarya adına bu şarlatanlıklar yapıyorsa, işçi sınıfını yine işçi sınıfı ve emekçi halk adına birliğinin hangi ilkelere üzerine nasıl bir temelde kurulacağını, işçi sınıfının bağımsız sınıf politikası ışığında tekrarlamamız gerekiyor.

POLİTİK BİR YÖNELİŞ OLARAK: MÜCADELE BİRLİĞİ

Daha önceki yazılarımızda geniş olarak açıkladığımız gibi, ülkemiz, genelinde bir küçük burjuvalar ülkesi olmasına rağmen, dışa bağımlı çarpık kapitalizmin sanayi ve tarımda egemen üretim biçimi haline geldiği ve bu gelişimin sonucu olarak ekonomik yapıda işbirlikçi tekelciliğin, siyasi üst yapıda ise, faşist bir devlet yapısı oluşarak, faşizmin bir devlet sorununa dönüştüğü, toplumsal bir yapı arz etmektedir. Bu yapının gereği olarak, proletarya partisi, işçi, yoksul köylü temelinde tüm şehir ve kırsal küçük burjuvalarını anti-faşist halk cephesi içinde örgütleyerek demokrasi ve sosyalizm uğruna mücadeleye sonucu devrime en kısa ve en sağlıklı yoldan ulaşabilecektir. Ancak, sözü edilen ittifakların ve anti-faşist halk cephesinin kurulabilmesi, öncelikle, işçi sınıfının eylem birliğini zorunlu kılar.

«Anti-faşist halk cephesinin yönlendirici gücü olan işçi sınıfının eylem birliği sağlanmadıkça, gerçek bir anti-faşist halk cephesi kurulmasının mümkün olabileceği ciddi olarak düşünülür» (Devamı 13. Sayfada)

Çin Gericiliği Kuşatılmalıdır!

Her tarihi döneme damgasını vuran temel bir süreç vardır. Ancak yine her tarihi dönemde, temel süreci şu veya bu şekilde etkileyen, onunla kesişen bir dizi yan süreçler söz konusudur. Bu nedenle tarihsel gelişim içerisinde, birbirleriyle çatışma halinde olup, toplumsal işleyişi belirleyen süreçler mekanik bir şekilde yalın ve tek başlarına bulunmazlar. Sınıf mücadelelerinde de görülen budur. Tarih boyunca, çeşitli sınıflar arasında, çeşitli biçimlerde oluşturulan ittifakların temelinde yatan, birbirleriyle kesişen toplumsal süreçlerdir. Lenin bu durumu Rusya koşullarında şöyle izah eder: «Elbette, bu günkü tarihi koşullarda, geçmişin unsurları geleceğin unsurlarıyla içiçe girmişlerdir; iki yol kesişmektedir. Ücretli emeğin özel mülkiyete karşı mücadelesi, otokrasi koşullarında da vardır; serflik te bile vardır. Ama bu, hiç te bizi gelişmenin belli başlı aşamaları arasındaki mantıksal ve tarihsel ayrımı yapmaktan alıkoymaz. Hepimiz burjuva devrimi ile sosyalist devrimi karşı karşıya koruz; hepimiz ikisi arasında keskin bir ayrımın mutlak zorunluluğu konusunda direniriz; ama tarihin akışı içerisinde bu iki devrimin tek tek özgün unsurlarının iç içe girmiş oldukları yadsınabilir mi?» (İki Taktik, s. 94)

Çağımızda temel süreç kapitalizmden sosyalizme geçiş sürecidir. Temel ve diğer bütün süreçleri en derinden kavrayarak işleyen süreç olmasına rağmen, bu sürecin akışını çeşitli biçimlerde etkileyen, tarihsel olaylara alabildiğine zenginlik ve çeşitlilik kazandıran, daha başka toplumsal süreçlere şahit olmaktayız. Sınıf mücadelelerinde zikzaklar, gerilemeler, duraklamalar, denge durumları, çeşitli biçim ve sürede ittifaklar toplumsal tarihin gerçek diyalektik işleyişine ters düşmezler. Tersine toplumsal tarihi mekanik olmaktan kurtaran da bu durumdur zaten.

Sınıf mücadeleleri içerisinde proletarya, temel amacına ulaşmak için çözmek zorunda kaldığı, çoğu zaman bu nedenle ittifaklara girdiği bir dizi yan görevlerle karşılaşmıştır ve karşılaşmaya devam edecektir. Ama bu görevlerle karşı karşıya kaldığı zaman, proletarya; nihai hedefini, çözdüğü görevlerin nihai hedefe ulaşmaktaki fonksiyonlarını, aradaki ilişkiyi ve bağıntıyı kaybedip, anın görevlerine hapsolup kalırsa zafer yüzü göremez. Hatta kazandığı mevzilerden de geriye püskürtülür. Tarih buna defalarca şahit olmuştur. Ustaların üzerinde ısrarla durdukları ve titizlikle korumaya çalıştıkları «proletaryanın bağımsızlığı»nın hayati önemi buradan gelir. Kısacası proletarya toplumsal süreçlerin üzerinden atlayamaz, ancak bu süreçlerle sosyalizmin arasındaki bağıntıyı kurmak zorundadır. Kuşkusuz iktidar sorunu sadece sosyalizmle, karşı karşıya kalınan diğer görevler arasındaki bağıntıyı kuran sağlam bir politikaya sahip olma sorunu değildir. Aynı zamanda yeterli subjektif şartların bulunduğu güçler dengesi sorunudur. Söz gelimi 1974 Nisanından sonra Portekiz Komünist Partisi (PKP) ülkesinde hem geçici devrim hükümeti içerisinde yer alarak yukardan bir baskı unsuru olmuş, hem de aşağıdan proletaryanın eylemlerine dayanan baskılarla hayli ileri mevziler elde etmiştir. İzlenen politika ve

taktiklerin doğruluğuna rağmen güçler dengesi, şimdilik PKP'nin iktidarı eline geçirmesine olanak vermemiştir. Yeterli güç olmadığı için bir takım tarihi fırsatlar kaçırılabilir. Kötü olan bu değildir. Kötü olan, proletaryanın toplumsal süreçlerin üstünden atlayarak ittifakları reddetme yanlışlarına düşmesi; ya da ittifaka girilen güçlerin gerçek sınıfsal kimliklerini gözardı ederek; hangi aşamada müttefik, hangi aşamada karşı, hangi aşamada tarafsızlık konumunda güçler olduğunu iyi belirleyememesidir. Yani izlenecek politika ve program bakımından yanlışlara düşmesidir.

Koşullar proletaryayı sınıfsal rakibi burjuvaziyle geçici ittifaklara girmek zorunda bırakmıştır ve daha da bırakacaktır. Ancak; kapitalizm dünya çapında derinlemesine ve genişlemesine yaygınlık gösterdikçe, sınıf mücadelesi daha net ve açık bir hal almakta, proletarya ile burjuvazi gittikçe Dünya ölçüsünde karşı karşıya gelmektedir. Geçmişte emperyalizmle sosyalizm uğruna mücadele eden güçler arasındaki çelişkinin odağını ulusal bağımsızlık ve sosyalizm uğruna mücadelelerin oluşturduğu sırada, proletarya ile ulusal burjuvazi emperyalizme karşı ittifaklara girmiş ve çeşitli ülkelerde iktidarı çeşitli oranlarda paylaşmışlardır. Geçen sayımızda, Kamboçya üzerine yazımızda; bu ülkelerde proletarya ile burjuvazi arasındaki hesaplaşmanın bitmediğini, bu nedenle özellikle bu ülkelerle enternasyonal dayanışma içerisinde olan sosyalist blokun daha temkinli davranması gerektiğini izah etmiştik. Nitekim Kamboçya'da olup bitenler bu durumun en sıcak örneğini teşkil etmektedir. Bu gibi ülkelerde, ortaya çıkan milli demokratik iktidarlar içerisinde proletarya ile burjuvazi bir süre devlete tek başına sahip olmak için çekişirler. Bir süre sonra ya burjuvazi proletaryayı yukardan baskı olanaklarından mahrum ederek devlet aygıtından temizler, sahip olduğu kurumları dağıtır; (ki bu koşullarda artık proletarya devlet içinde devleti tek başına ele geçirmek için değil aşağıdan bir mücadele ile devleti yıkıp kendi iktidarını kurmak zorunda kalır.) ya da; proletarya burjuvaziye hem devlette sahip olduğu mevzilerden, hem de ekonomik alt yapıdan temizleyerek sosyalizmi inşa eder. Yakın tarihte her iki durum da yaşanmıştır. Vietnam sosyalizm yolunda ilerlerken, Çin bugün tersi bir yol içerisine girmiştir. Cezayir'de Bumedyen, Bin Bella ve öteki sosyalizm yanlısı güçleri iktidardan uzaklaştırmıştır. Demokratik Yemen'de bu çatışma sosyalizm yanlısı güçlerin başarısıyla sonuçlanmıştır. Proletarya ile burjuvazinin iktidarı çeşitli oranlarda paylaşma durumu ulusal bağımsızlık ve sosyalizm uğruna mücadeleler içerisinde görülürken, yakın geçmişte aynı duruma anti-faşist mücadelelerde de tanık olunmuştur. Doğu Avrupa ülkelerinin hemen tamamında başlangıçta proletarya ile burjuvazinin çeşitli kesimleri (özellikle orta sermaye) iktidarda birlikte yer almışlardır. Bu ülkelerden Yugoslavya'da burjuvazi proletaryaya galip gelmiştir. Doğu Almanya, Macaristan ve Çekoslovakya'da burjuvazi ayaklanma girişimlerinde bulunmuş fakat Sovyetler Birliğinin desteğiyle bu ülkelerin proletaryası tarafından bastırılmıştır.

Dünyamız koşullarında yaşanan bu somut olgular nedeniyle dünya sosyalist güçlerinin, özellikle de sosyalist ülkelerin ortaya çıkan ilerici, anti-emperyalist iktidarlara, onların sınıfsal niteliklerini gözden kaçırmadan bir yaklaşım içerisine girmeleri zorunludur. Zorunludur, çünkü sınıf pusulası elden düşürüldüğü— söz konusu ülkelerin proletaryası sağlam taktiklerle donatılıp desteklenmediği— zaman, burjuvazinin ekonomik ve siyasi egemenliğini kurup pekiştirme kaçınılmazdır.

Bu duruma gelen ülkelerden Çin'in ayrı ve özel bir önemi vardır. Bu önem Çin'in dünya barışının ve dünya sosyalist güçlerinin başına bela olmasından ve daha da olaçağından ileri gelmektedir. Çin'in durumunu «sosyalist kamptaki bölünme»yle izah edenler, Sovyetler Birliğiyle Çin arasında sözüm ona hakemlik rolü oynayanlar, «Mao Usta»nın teorik düşüncelerinden hareketle «kırlardan şehirlere kuşatan» stratejiler çizenler ellerini başlarının arasına alıp düşünmelidirler: Çin neden bu noktaya gelmiştir? Sovyetler Birliğine karşı düşmanlık, emperyalizmle işbirliği ve blok kurma, nihayet Vietnam halkına saldırı noktasına Çin'i getiren nedir? Çin'i bu noktaya getiren milli demokratik iktidarın ikili yapısıdır. Bugün başlangıçta var olan ikili yapı da yoktur artık. Proletaryanın iktidar üzerindeki ağırlığı süreç içerisinde burjuvazi tarafından kırılmış ve burjuvazi iktidara tek başına sahip olmuştur. Millileştirilmiş işletmeler eski sahiplerine geri verilmiştir, emperyalist sermaye Çin'e akın etmektedir. İç politikada bu gelişmeler olurken, dış politikada dünya sosyalist güçlerine karşı emperyalizmi de geride bırakan aktif bir mücadele omuzlanmaktadır.

Yukarda da örneklerini verdiğimiz gibi; gerek komünistlerin doğru bir politika izlememeleri, gerekse güç ve örgütlenme eksikliği yüzünden, burjuvaziyle iktidarın paylaşılıp ta, burjuvazinin giderilemeyişi yüzünden burjuva kampa kayan daha başka ülkeler de söz konusudur. Ama bunların hiç birisi Çin kadar sorun yaratmamıştır. Örneğin bugün burjuva kampta yer almalarına rağmen Yugoslavya ve Cezayir barış, yumuşama, silahsızlanma vb. konularda sık sık sosyalist blokun yanında yer almaktadırlar. Çin'i burjuva kampa kayan benzer ülkelerden ayırdeden bir sürü yan faktörün yanı sıra, başlıca iki temel faktör vardır: Bunlardan birincisi Çin kaynaklı Maoculuğun uzun süre dünya işçi sınıfı hareketini meşgul etmesi, çatlaklara ve bölünmelere sebep olmasıdır. Gerçi günümüzde artık Maocu akım işçi hareketinden, hemen hemen tamamıyla sökülüp atılmış, tecrit edilmiştir. Özellikle Çin'in son yıllarda izlediği dış politika, Maoculuğun karşı devrimci özünü, dünya sosyalist ve demokratik güçleri nezdinde somutlaştırmış ve bu sonuca ulaşılmasını kolaylaştırmıştır. Ama bu noktaya gelinceye kadar dünya işçi sınıfı hareketi Maoculuktan bir hayli çekmiştir. Sadece ülkemizde olup bitenler bile, Maoculuğun şimdiye kadar devrimci hareket içerisinde yarattığı tahribatın büyüklüğünü anlamaya yeter.

İkincisi; ve bugün kapitalist kamp içerisinde yer alan bütün ülkelerden ayırdedici olarak en önemlisi; Çin silahsızlanma, yu-

muşama, dünya barışının korunması gibi uluslararası olguları hiçe saymaktadır. Sosyalist sistemin emperyalizme ve bütün kapitalist kampa dayattığı, bu yolda belli mesafeler katettiği Detant politikasının; bugün Çin üzerinde hiç bir etkisi yoktur ve yakın gelecekte de olacağı benzememektedir. Detantın etkinliği ve dünyada vardığı boyutlar emperyalizmi dönüşü imkânsız bir noktaya getirmiştir. Sosyalist blok bir dizi konuda kapitalist kampın kendisine karşı bütünlüğünü bozabilmektedir. Yumuşama ve barış yanlısı güçlerin bütün dünyada artan etkinliği emperyalizmin soğuk savaş manevralarını etkisiz kılmaktadır. Teng Siao Peng Sovyetler Birliği hakkındaki kendi düşüncelerini Carter ve Japon yetkililerine aynen söyletemiyorsa, buna Detantın dünyada vardığı boyutlar sebep olmaktadır. Yoksa emperyalizmin sosyalist sisteme karşı iyi niyeti (!) değil. İşte bu yüzdendir ki emperyalizm sosyalist sisteme karşı daha aktif mücadeleyi kendisi omuzlayamamakta, Çin gibi piyonlara ihtiyaç duymaktadır. Çünkü Çin'in günümüzdeki başlıca politikası sosyalist sisteme karşı gözü dönmüş düşmanlık, militarizm ve savaş kışkırtıcılığıdır. Bütün hazırlıklarını sosyalist sisteme karşı çıkması kaçınılmaz (!) bir dünya savaşına göre yapmaktadır. Vietnam'a karşı giriştiği saldırı bu politikanın bir parçasıdır. Ayrıca Çin yetkililerinin Balkanlar'da, Amerika ve Japonya'daki son temasları Sovyetler Birliğine karşı güçlü bir savaş bloku yaratmayı hedeflemektedir, Amerikan Emperyalizmi de, Salt görüşmeleri ve daha başka uluslararası sorunlarda Çin'i şantaj olarak kullanma eğilimindedirler. Kısacası Çin'in dünya barışı ve yumuşama için teşkil ettiği tehlike gün gibi ortadadır.

Kuşkusuz gelinen bu nokta tesadüfi değildir. Çin'in şimdiki durumunun tarihi sebepleri ve kökleri vardır. Genel olarak Çin devriminin yapısı, özel olarak ta Maoculuk tarihi köklerin kaynağını teşkil etmektedirler. Bu tarihi köklerin başlıcalarını şöyle sıralayabiliriz: 1 — Bilindiği üzere Çin devrimi ulusal demokratik bir devrimdir. Bu tür sömürgesel devrimlerin başarıya ulaşmasının ve kesintisiz olarak sosyalizme varmasının başlıca şartı proletaryanın devrimdeki ideolojik ve örgütsel hegemonyasıdır. «Bu demektir ki, Ekim Devrimi, yeni bir çağ, dünyanın ezilen ülkelerinde, proletarya ile ittifak halinde, proletaryanın yönetimi altında, sömürgesel devrimler çağını açmıştır.» (Stalin U. Sorun ve S. Sorunu, s. 194) Proletarya, ulusal mücadeleler üzerinde hegemonyasını kuramaz veya kaybederse devrimin belirli bir aşamada çakılıp kalması ve sosyalizme ulaşamaması kaçınılmazdır. Bu tip ülkelerde proletarya sayıca az olduğundan, burjuvazi de belirli bir aşamada genel demokratik hareket içerisinde yer aldığından, proletaryanın genel demokratik hareket içerisinde eritilmeden örgütsel bağımsızlığının korunması hayati bir önem taşır. Mücadelenin başarısı ve kesintisiz olarak sosyalizme erişmesi büyük ölçüde, hatta tamamıyla buna bağlıdır. Lenin bu görüşü şöyle ifade eder: «3. Enternasyonal sömürgelerin ve geri kalmış ülkelerin burjuva demokratlarıyla geçici bir ittifak kurmalıdır, ama onlarla kaynaşmamalı ve en ilkel biçim de olsa proleter hareketin bağımsızlığını bağımlılıkla korumalıdır.» (Aktaran Stalin, U. Sorun ve S. Sorunu, s. 171) Çin «Komünist» Partisi için Lenin'in belirttiği bu durum mümkün ola-

mamıştır. «ÇKP» bir işçi sınıfı partisi olmaktan çok, içerisinde milli burjuvazi ve köylülüğün de yer aldığı bir ittifaklar partisi olmuştur. Bir köylü ülkesi olan Çin'de bunun, proletaryanın örgütsel bağımsızlığını genel demokratik hareket içerisinde eriterek yol açacağı vahim sonuçları anlatmaya gerek yoktur. Mao «proletaryanın ideolojik öncülüğü, köylülüğün temel alınması» diyerek bu işe bir de teorik kılıf uydurmuştur. Proletarya partisinin sınıf temeli üzerine görüşlerimizi daha başka yazılarımızda etraflıca belirtmiştik. Yalnız şunu bir kere daha belirtelim ki bu durumda olan bir partiyle proletaryanın devrimdeki hegemonyasının devam etmesine ve devrimin kesintiye uğramasına olanak yoktur. Çünkü proletaryanın devrimlerdeki ve partisindeki öncülüğü hem ideolojik hem de örgütsel bir öncülüktür. Nitekim Komünist Enternasyonal da ta başlangıçta başını Mao'nun çektiği bu sağ sapma tehlikesine işaret eder: «Kentlerden geri çekilme ve işçilerin durumlarını düzeltme savaşımının daraltılması genel siyaseti yanlıştır. (Aktaran Stalin a.g.e. s: 177)

«... Çin proletaryasının bağımsız sınıf amaçlarını bilmezden gelen ve genel ulusal demokratik hareket ile canlılıktan yoksun bir kaynaşmaya yol açan sağ tasfiyeciliğe karşı, ... (a.g.e. s: 181)

2 — Köylülüğün olağanüstü ölçülerde ağır bastığı bir ittifaklar partisi olan «ÇKP» iktidarı aldıktan sonra da gerek içte, gerekse dışta bu sınıfsal karakterine uygun bir politika izlemiştir. Bir kere şunu peşinen belirtelimki partinin iç ve dış politikalarına genel olarak hakim olan ne proletaryanın, ne de büyük burjuvazinin politikasıyla uzaktan yakından alakası olmayan küçük burjuva fanatizmi, iradecilik ve köylü dar görüşlülüğüdür. Maoculuğun bu politikası büyük burjuvazinin iktidarı ele geçirmesine yol açmış ve emperyalist kapitalist ülkelere karşı güdülen politika, girilen sıkı ilişkiler sonucu köklü bir değişikliğe uğramıştır. Halbuki geçmişte gerek Mao Çin'i, gerekse dünyadaki bütün Maocu akımlar Sovyetler Birliğini kapitalist ülkelerle olan ilişkileri ve Detant politikasından hareketle «sosyal emperyalist»likle suçluyordu. Büyük burjuvazinin iktidara ağırlığını koymasına paralel olarak bu köylü dar görüşlülüğü kapitalist kampla olan ilişkileri köklü bir değişikliğe uğrattırken, sosyalist sisteme karşı sürdürülen fanatik ve tahrikçi politika dozunu artırarak devam etmektedir. Mayasında Maoculuğun derin izleri bulunan Çin Burjuvazisinin bu politikası geçmişteki kökleriyle ele alındığında yadırganacak bir durum değildir. Bilindiği gibi Çin'in geçmişteki dış politikasına, çağdaş dünyanın gerçekleriyle ve proletarya enternasyonalizmiyle uzaktan yakından alakası olmayan «kendi kendine yeterlilik» ilkesi hakim olmuştur. Biraz araştırıldığı zaman bu politikanın temelinde köylü dar görüşlülüğünün yanı sıra, milliyetçiliğin ve büyük ulus şövenizminin yattığı açıkça görülebilir. Bu politika şimdi Çin'i «Süper Devlet» olma yarışına itmektedir.

3 — Çin burjuvazisi iktidarı tek başına ele geçirerek, bütün bu politik yönelişler içerisine girerken hatırı sayılır bir muhalefetle karşılaşmamaktadır. Onu sosyalist sistemle bir dünya savaşı için blok kurma ve Vietnam'a savaş açma çılgınlıklarına pervasızca iten bir diğer faktör de Çin'deki demokratik ve sosyalist muhalefetin zayıflığıdır.

Çin'de Şimdiki Şartlarda Burjuvazi Neden Güçlü ve Etkili Bir Muhalefetle Karşılaşmamaktadır?

Kuşkusuz Çin yakın zamana kadar bir «kapalı kutu» durumundaydı. Çin hakkındaki bilgiler daha çok burjuva basınına dayanmaktaydı. Yine şurası da muhakkak ki, Mao ve Çin burjuvazisi komünistleri ve kendisine karşı gördüğü diğer güçleri şimdiye kadar sistemli bir biçimde yok etmiştir. Ancak tek başına bu, şimdiki durumu izah etmeye yetmez. Çin Proletaryasının «ÇKP» ve iktidar üzerindeki ağırlığının başlangıçtan beri son derece sınırlı olduğu açıktır. Ayrıca Marksizm-Leninizm'le tanışmamış, bu nedenle örgütsel ve siyasi bağımsızlığına yeterince kavuşmamış, birkaç milyon proleterin, burjuvazi ve yüz milyonlarca köylü yığını karşısında iktidar içinde ve dışında neler yapabileceği de ortadadır. Her şeyden önce Mao-culuk işçi sınıfının kafasını dumura uğratmış ve kendi biliminden uzak tutmuştur. Mao'nun iktidarı almasından sonra izlenen «tarımsal devrim» ve «köy komünleri» kurma politikası, ağır sanayiye geliştirmede için, işçi sınıfının nicel sayısında hatırı sayılır bir artış olmamıştır. Böylece işçi sınıfının, toplumsal işleyişe güçlü şekilde damgasını vurması, bilinçli bir biçimde engellenmiştir. Ayrıca gerek «tarımsal devrim» sırasında, gerekse «kültür ihtilali» sırasında bilime, tekniğe ve aydınlarla karşı koyu bir düşmanlık politikası izlenmiş, herkes köylü kara cahilliğini benimsemeye ve «mutlak eşitlik» adı altında çağdaş teknolojinin ve üretim araçlarının insanlığa sunduğu nimetlerden mahrum kalmaya mecbur edilmiştir. Böylesine pervasız bir bilim düşmanlığı bir yandan çağın gerçeklerinden haberdar, dinamik, olup bitenler karşısında duyarlı bir bilim kuşağının doğmasını engellerken; bir yandan da proletaryayı kendi bilinç taşıyıcılarından mahrum bırakmıştır. Bu nedenle Çin'de kitlelerin olup bitenler karşısında son derece duyarsız olmaları yadırganacak bir durum değildir. Şanghay, Pekin, Kanton gibi belli başlı birkaç sanayi merkezinde de sanayinin askerileştirilmesi işçi sınıfı içerisinde demokratik geleneklerin kök salmasını engelleyen önemli bir faktördür. Gerçi şimdi girilen yolda, Çin yetkililerinin deyimleriyle ifade edecek olursak «Çin'i çağdaş sanayi toplumu düzeyine yükseltme yolunda» mutlaka güçlü bir işçi sınıfı ve bilimle tanışarak demokratik geleneklere kavuşmuş diğer ara tabakalar doğacaktır. Zaten sadece fanatik bir iradecilikle donanmış olan Maoculuk değil, bütün iradi ve sapık akımlar eninde sonunda tarihin ve ekonominin yasaları önünde boyun eğmek zorundadırlar. Maoculuk nihayetinde kapitalizmin yasaları önünde boyun eğmiş ve burjuvazinin emrine girmiştir. Ancak emperyalist ülkelere Çin'e yapılacak yoğun sermaye ve teknoloji ihracının, uzun vadede getireceği yararların yanı sıra, kısa vadede proletarya karşısında Çin burjuvazisine sağlayacağı birtakım avantajlar da vardır. Bilindiği gibi yüz milyonlarca Çin köylüsü devrimden sonra iradi zorlamalarla «köy komünleri»nde toplanmışlardı. Gerçekte sosyalizme ulaşılması açısından «köy komünleri» hiç bir şeydi. Meta dolaşımı, elektrifikasyon, kapitalizm temel olmadan sosyalizmin kurulamadığı gibi, feodalizmin ekonomik temelleri bile yok edilemez. Bu nedenle «Köy komünleri» uygulamaları sırasında Çin köylüleri

iran Halk Devrimi ve

İran'la ilgili bazı görüşlerimizi açıklamaya girmeden önce, bugüne kadar İran'la ilgili olarak yazılmış yazılarımızda yanlış anlamalara yol açabilecek bir takım terim ve görüşlere kısaca değinerek açıklık getirmek istiyoruz. Örneğin Emeğin Birliği'nin 25. sayısında çıkan «Dünyadaki Somut Olaylar; Faşizme ve Tekelci Kapitalizme Karşı Mücadelelerin Dünya Tarihinin Kaderini Belirlediğinin Açık Örnekleridir» başlığı altında yazılmış olan yazı, İran'ın makro anlamda ekonomik, siyasi ve sosyal tahlilinin yapıldığı ve İran'daki hareketlerin geleceği hakkında da bazı görüşlerin belirtildiği bir yazıydı. Bu yazıda İran'daki harekete öncülük eden güçlerin, daha doğru bir deyimle dünyaya o şekilde lanse olan güçlerin işbirlikçi burjuvazinin ve işbirlikçi tekelcilerin, temsilcileri olduğu iktidarın, bu güçler elinde kaldığı müddetçe de İran'da siyasi gericiğin uygulanacağı belirtilerek, hatta bir yerinde «böylesine bir faşizmin yıkılması için, bunun karşısında güçlü, örgütlü ve disiplinli bir proletarya partisinin olup, anti-faşist halk cephesini oluşturarak, disiplinli ve örgütlü bir mücadele yürütülmesi gerekir. Bu olmaksızın, ne İran faşizmi yıkılır, ne de İran faşizmi geçici de olsa geriletilmiş olur.» şeklinde belirtilmiştir. Hiç kuşkusuz, burada özellikle de «İran faşizmi geçici de olsa» geriletilemez şeklinde mecazi anlamda kullanılmış olan bu terim İran'ın bugünkü durumuna uygun olmayan bir terimdir. Çünkü bugün İran'da Şah'ın faşist monarşizmi gerçekten geriletilmiştir. Fakat, İran'da faşizmin maddi temeli olan tekelci sermaye belli sarsıntılara uğratılmış olmasına rağmen henüz ortadan kaldırılmadığı için, henüz faşizm tehlikesi atlatılmamış ve ortadan kaldırılmamıştır. Yine, Emeğin Birliği Kitlevi gazetesinin 10. sayısında İran'la ilgili çıkmış olan bir yazıda «Çünkü, İran Şahi yıkıldıktan sonra onun yerini alacak olan güçler, işbirlikçi tekelciliğin farklı kesimleri, tekeldışı kalmış sermaye sahipleri ve mollalardır. Bunların getireceği yönetim belki İran Şahi'nin faşist monarşisi gibi olmayacaktır ama, İran işçi sınıfı ve emekçilerini baskı altında tutan gerici bir diktatörlük olacaktır.» şeklinde belirtilmiştir. Bunun doğruluğunun bu son dönemlerde ortaya çıktığını belirtmek lazım. Çünkü İran'da Şah gittikten sonra, Şahpur Bahtiyar başbakan olmuş, hükümeti yeniden kurmuş, bir takım siyasi aflar çıkartma gibi, bazı yüzeysel aldatıcı girişimlerde bulunmuş, hatta sıkıyönetimi kaldırma sözleri vermiş ve bazı alanlarda kaldırmış, yani, Şah'ın faşist monarşisinden farklı olarak siyasi gerici diktatörlüğü uygulama alanına koymaya çalışmıştır. Buna rağmen İran'da başlamış olan halk hareketi, Şahpur Bahtiyar'ın bu aldatmacalarına kanmayarak mücadelelerini devam ettirmeleri sonucu, Şahpur Bahtiyar'ın siyasi gerici diktatörlüğü fazla uzun ömürlü olamamış ve kısa bir süre sonra yıkılmıştır.

Şah'ın faşist monarşizmine karşı ayaklanan halk, Şah'ın Şahpur Bahtiyar'ı başbakanlığa getirerek vermiş olduğu taviz karşısında hareketi durdurmayarak, daha fazla haklar elde edebilmek için mücadeleye devam etmişlerdir. Halkın bu mücadelesi karşısında Şahpur Bahtiyar hükümeti ile halk arasında iç savaş görünümüne bürünen bir olgu doğmuş ve kısa çatışmalardan sonra, Şahpur Bahtiyar hükümeti yıkılmış, onun yerine Ayetullah Humeyni'nin atadığı Mehdi Bazargan başbakan olarak yeni bir hükümet kurmuştur. Şunu hemen belirtmek gerekir ki, Mehdi

Bazargan ve onun kurmuş olduğu hükümet, kesinlikle işçi sınıfı ve emekçilerden yana bir hükümet değildir. Daha önce de belirttiğimiz gibi, İran'da işbirlikçi tekelcilik gerçekleşip, milli burjuvazinin bir kesimini işbirlikçi duruma getirip, geriye kalanını da yok ettiği için Mehdi Bazargan ve hükümeti milli burjuvazinin temsilciliğini yapan bir hükümette olamaz. Aynı zamanda, emperyalizmin son günlerde bütün dünya işçi sınıfı ve emekçilerine yutturmaya çalıştığı gibi ve İran gericiği tarafından da doğrulanmak istendiği gibi «İslâm hükümeti» gibi bir safсата da olamaz. Ancak ve ancak, Mehdi Bazargan Hükümeti İran'daki işbirlikçi durumunda olan orta sermaye ve Şah'ın işbirlikçi tekelciliğinin dışında kalan tekelleşmiş ve tekelleşmekte olan sermayenin temsilciliğini yapan bir hükümet olabilir. Mehdi Bazargan hükümetinin bu sınıfsal ve sosyal yapısından dolayı, bu hükümet ancak ve ancak siyasi gericiği uygulayan bir hükümet olur. Fakat, buna rağmen bugün artık İran'da demokratik bir ortamın doğduğunu, hemen belirtmek lazım. Peki bu demokratik ortamı kim yaratmıştır? Mehdi Bazargan hükümeti mi, yoksa halkın kendisi mi?

Başka yazılarımızda da belirttiğimiz gibi, bir iktidarın uygulamış olduğu demokrasi, bir de iktidara rağmen, halkın kazanmış olduğu, uyguladığı ve savunduğu demokrasi vardır. İktidarın burjuvazinin elinde olmasında, demokrasiyi uygulaması ve savunması, kelimenin tam anlamıyla burjuva demokrasisine tekabül eder. Fakat, burjuvazinin iktidarda olup, demokrasiyi uygulamaması, buna rağmen işçi sınıfı ve diğer emekçilerin demokratik kazanımları elde edip, bunları uygulaması ve savunması, demokrasinin halk tarafından yaratılan ve savunulan bir demokrasi olması durumudur. Bunun için, biz geçmişte İran'da iktidar olacak güçlerin demokrasiyi değil siyasi gericiği uygulayacaklarını savunurken, biraz önce sözünü ettiğimiz şekilde İran Şahi ve onun monarşist faşizmi yıkıldıktan sonra iktidara geçecek olan, burjuvazinin iktidardaki uygulaması olarak görmüş ve savunmuştuk. Fakat, İran'daki halk hareketinin İran Şahi'ni da Şahpur Bahtiyar'ı da tepeleyerek aşması, İran'da bir demokrasinin doğmasını sağlamıştır. Ama bu demokrasi Mehdi Bazargan hükümetinin uyguladığı ve savunduğu bir demokrasi değil, İran halkının gerçekleştirdiği, uyguladığı ve savunduğu bir demokrasidir. Mehdi Bazargan iktidarı ise, kazanılmış olan bu demokratik hakları tekrar halkın elinden almak için büyük bir çaba ve gayret içindedir. Bu gayret ve çabalarını daha da artıracağına benzemektedir. Eğer İran'daki halk hareketi örgütlü ve bilinçli bir şekilde bir mücadeleyi sürdürerek, Şahpur Bahtiyar'ı aştığı gibi, Mehdi Bazargan ve gericiğin bir sembolü haline gelmiş olan Ayetullah Humeyni'yi aşmazsa, mevcut iktidar güçleri, İran'da kazanılmış olan demokratik hakları yeniden gasbetmeye çalışacaklardır eğer başarabilirlerse de gasbedeceklerdir. Son olaylarda görüldüğü gibi, Mehdi Bazargan Şah'ın faşist ordusunu yeniden toparlayarak, militarist bir güç oluşturma çabasına girmiş, İran'daki ulus ve azınlıkların demokratik hak ve istemlerine karşı silahlı saldırılara girişmiştir. Bununla birlikte, Humeyni çıkıp, bütün sol güçleri devrim ve İslâmlık düşmanı olarak ilan etmiştir. Bunlar açıkça göstermektedir ki, bugün İran'da kurulmuş olan Mehdi Bazargan hükümeti demokratik hakların savunucusu de-

ğil, tam tersine bunları gasbetmeye çalışan gerici bir hükümettir.

Bütün bunlara rağmen, açıktan açığa görülen şey, İran'da hem ulusların kendi kaderini tayin etme hakkı olan demokratik hak ve özgürlüklerin ele geçirilmesi için İran'da yaşayan ulus ve azınlıkların Mehdi Bazargan hükümetine karşı amansız bir mücadeleyi durdurmaksızın devam ettirmeleri, hem de «Halkın Fedaileri» örgütünün diğer demokrasi yanlısı ve sosyalist güçlerle güçbirlikleri oluşturup, bu süreç içerisinde proletarya partisini yaratıp, mücadeleyi hiç durdurmaksızın devam ettirerek, bugün kazanılmış olan demokratik hakları koruyup ve uygulaması gerekliliğidir. Bunlar yapılmaksızın işler bu hükümetin eline bırakılacak olursa tekrar belirtelim ki İran'da bu hükümet siyasi gericiği uygular.

Bundan önceki yazılarımızda İran hakkındaki karamsarlığımızın temel nedeni, İran işçi sınıfının bugün iktidar adayı olmaktan uzak oluşu ve iktidarın ilk etapta burjuvazinin işbirlikçi kesiminin eline geçmiş olmasıdır. Bunun için de Şah'ın monarşist faşizminin yıkılması İran'da faşizmin bir tehlike olmaktan çıkmasını sağlamaz ve sağlamamıştır. Hatta, Mecazi anlamda da olsa kullanmış olduğumuz, «İran faşizmi geçici de olsa» geriletilemez, terimleri bu karamsarlık düşüncemizin sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Ama bugün, Şah'ın monarşist faşizmi kuşkusuz, «geçici de olsa» geriletilmiştir. Ama hemen şunu ilave etmek lazım ki, faşizm bir tehlike olmanın çıkartılmamış ve maddi temeli ortadan kaldırılamamıştır.

İran'da «İslâm Cumhuriyeti»nin kurulması ve «İslâm» yasalarının yürürlüğe konması gibi saçmalıkların gerçekleştirilmesi için İran koşulları müsait değildir. İslâmlık maskesi ardına sığınmak son zamanlarda emperyalizmin bir oyunu olarak ortaya çıkmıştır. Örneğin bugün Pakistan'daki Ziya Ül-Hak'ın uygulamış olduğu faşizmde «İslâm hükümeti ve «İslâm yasaları» perdesi arkasına sığınmaya çalışmaktadır. Geri bırakılmış İslâm toplumlarında emperyalizm bu kez de «İslâmcılık» adı altında faşizmler uygulayıp ve başka oyunlar içersine girme çabasındadır. İran'da bir Libya gibi İslam cumhuriyetinin kurulup, anti-emperyalist bir politikanın güdülmesi olanaksızdır. Çünkü her şeyden önce İran'da işbirlikçi tekelcilik doğmuştur. Bu ekonominin yaşatılması burjuvazi tarafından anti-emperyalist bir politika ve İslâm yasalarıyla gerçekleştirilemez. Mehdi Bazargan'ın açıklamalarından da anlaşılacağı gibi, emperyalizmin teknisyenlerinin ve işadamlarının İran tarafından kabul edilmemesi gibi bir şey olanaksızdır. Mehdi Bazargan'da açıklamıştır ki, Amerikan ve diğer emperyalist güçlerin teknisyenlerine İran ekonomisinin ihtiyacı vardır. Hiç kuşkusuz, bu ihtiyaç bir burjuva iktidarı tarafından sağlandığı sürece emperyalizmin İran'daki etkinliğinin tamamen kırılması olanaksızdır ve bir hayal mahsulüdür.

Bunun için, İran'da şeriat yasaları adı altında bir Libya tipi anti-emperyalist politika değil, giderek, ancak Ziya Ül-Hak'ın uygulamış olduğu faşist yönetim gibi bir yönetim uygulama alanına konulabilir.

Meseleye nereden bakılırsa bakılsın, şu gerçeğe karşılaşılar. İran'da demokrasinin kökleştirilmesi ve korunması, Mehdi Bazargan hükümeti eliyle değil, İran işçi sınıfı ve diğer emekçi-

Geleceği üzerine

leri tarafından sağlanacak ve savunulacak bir şeydir. Buna rağmen, İran'da bir halk devrimi gerçekleşmiştir. Neki, halk devrimi derken bazı kafalar bunu halk iktidarıyla karıştırmaktadırlar. Böyle bir karışıklığa da meydan vermemek için. Lenin'in halk iktidarı hakkında yazmış olduğu uzun bir paragrafı buraya alalım.

«Örnek olarak 20. yüzyıl devrimleri alınır, Portekiz ve Türk devrimlerini (1908 devrimi kastediliyor ç.n.) burjuva devrimler olarak kabul etmek besbelli kaçınılmaz bir şey olacaktır. Ama devrimlerin her ikisi de «halk» devrimi değildir: Çünkü halk yığınları, halkın geniş çoğunluğu, kendine özgü ekonomik ve siyasal istemlerle, etkin, bağımsız ve hissedilir bir biçimde, bu devrimler içinde görülmezler. Buna karşılık, 1905-1907 Rus burjuva devrimi, Portekiz ve Türk devrimlerinin zaman zaman kazandıkları kadar, «parlak» başarılar kazanmış olmaksızın, söz götürmez bir biçimde «geçerli bir halk» devrimi oldu. Çünkü halk yığınları, halk çoğunluğu, halkın baskı ve sömürü altında bunalmış en derin «aşağı» toplumsal katmanları, kendiliklerinden ayaklanmış ve devrimin tüm gidişi üzerinde, kendi isteklerinin, yıkılmakta olan eski toplum yerine kendi gönüllerince yeni bir toplum kurma girişimlerinin izini bırakmışlardır. (Devlet ve İhtilal, s. 45-46)

Alıntıdan da anlaşılacağı gibi, Lenin halk devrimi ile, burjuva iktidarlarını birbirinden ayrı olarak görmektedir. Başka bir deyişle halk devrimi ile, «halk iktidarı»nı da yine ayrı bir şekilde nitelemektedir. 1905-1907 Rus Devrimi herkesin bilebileceği gibi, burjuva iktidarıyla sonuçlanmıştı. Fakat Lenin bu devrime «halk çoğunluğu, halkın baskı ve sömürü altında bunalmış en derin «aşağı» toplumsal katmanları, kendiliklerinden ayaklanmış ve devrimin tüm gidişi üzerinde, kendi isteklerinin, yıkılmakta olan eski toplum yerine kendi gönüllerince yeni bir toplum kurma girişimlerinin izini» bıraktıkları için, halk devrimi demiştir. Bilinebileceği gibi, 1905-1907 Rus Devrimi'nden sonraki dönemlerde Lenin yürütülen mücadeleyi hâlâ özünde otokrasiye ve monarşiye karşı yürütülen bir mücadele olarak değerlendirmiş, 1905-1907 devriminden sonraki iktidarları burjuva demokrasileri olarak nitelememiştir. Çünkü, 1905-1907 sonrası iktidarlar burjuva demokrasisini uygulamamış, otokrasinin bir devamı olarak yönetimlerini sürdürmüşlerdir. Lenin'in, 1905-1907 Rus Devrimi'ne halk devrimi deyip, ondan sonraki iktidarlara karşı mücadelede otokrasiye karşı mücadeleden söz etmesi, bazı kafalarca bir çelişki gibi görülebilir. Fakat Lenin'e göre bunun nedeni çok doğru ve açıktır. Çünkü siyasi üst yapıyı oluşturanlar, burjuva demokrasisini uygulamamış, tam tersine, otokrasiye başka yöntem ve biçimlerle devam ettirmişlerdir. Bunun için de Lenin halk devrimi dediği 1905-1907 sonrasındaki iktidarlara karşı mücadeleleri pek haklı ve doğru olarak otokrasiye karşı mücadeleler olarak değerlendirmiştir.

Bugün İran'da da Lenin'in deyimiyle «halk çoğunluğu, halkın baskı ve sömürü altında bunalmış en derin, «aşağı» toplumsal katmanları, kendiliklerinden ayaklanmış ve devrimin tüm gidişi üzerinde, kendi isteklerinin, yıkılmakta olan eski toplum yerine kendi gönüllerince yeni bir toplum kurma girişimlerinin izini» bıraktıkları için, İran'da gerçekleşen devrim de bu anlamda bir «halk devrimi'dir». Fakat, buna rağmen, iktidar yeniden burjuvazinin eline geçmiş ve burjuvazi-

nin de İran koşullarında yapacakları şey siyasi gericiliği uygulamaktan başka bir şey olamaz. Nasıl ki; 1905-1907 devriminden sonra, seçimler yapıp, sosyal demokrat parti seçimlere girip, parlamentoya milletvekilleri sokup ve Rusya'da gerçekleşen bazı demokratik haklar işçi sınıfı ve diğer emekçiler tarafından korunup, fakat, bütün bunlara rağmen, iktidarı elinde tutan burjuvazi otokrasi yönetimini devam ettirdiği için, Lenin bundan sonraki mücadeleleri de otokrasiye karşı mücadeleler olarak nitelendirmişse, İran için de aynı şey sözkonusudur. Yani, Lenin'in güttüğü siyaset gibi bir siyasetin güdülmesi geçerlidir.

İran'da, Şah'ın faşist monarşizmi yıkılmış, fakat bunun yerine, biraz önce de belirttiğimiz gibi, diğer işbirlikçi bir burjuva kesimi iktidarı ele geçirmiş, hükümet kurmuş ve devlet kurumlarını yeniden oluşturmaya çalışmaktadır. İşçi sınıfı ve diğer emekçiler oluşmakta olan bu devlet kurumlarına ve bu devlete müdahalede ve katkıda bulunarak faşizmin kökünün kazınması, yani faşizmin maddi temeli olan tekelciliğin ortadan kaldırılması için mücadele etmez ve tekelciliği tümünden ortadan kaldırmazlarsa, İran'da faşizme karşı mücadele güncelliğini ve önemini yitirmemiş olur ve bu mücadelenin bilinçli ve örgütlü bir şekilde yeniden ittifaklara girilerek amansız bir şekilde yürütülmesi gerekir. Çünkü, faşizm siyasi iktidarda geriletilmekle bir tehlike olmaktan çıkartılamaz. Tekelci sermaye varolduğu müddetçe siyasi üst yapıyı ele geçirmek ve faşizmi yeniden uygulama alanına koymak için çalışır, eğer önemli bir engel olmazsa, bunu yapmaya muktedirdir de. Bu maddi temel ortadan kalkmadığı müddetçe İran'da faşizme karşı mücadele, faşizmin maddi temeline yönelik olarak devam ettirilmelidir.

Kuşkusuz, İran'da halkın büyük çoğunluğu kendi istemleri doğrultusunda hareket ederken, 1905 Rus Devrimi'nde olduğu gibi bir halk çoğunluğunu dile getirirken, 1905 Rus Devrimi ile İran'da gerçekleşmiş olan burjuva nitelikli halk devriminin karşı mücadele verdiği ve yığılı güçler ve sınıfsal katmanlar birbirinden farklıdır.

1905 Rusya'sında, Çarlık Rusyasına ve aynı zamanda da feodalizme karşı bir mücadele başarıya ulaşmışken, İran'da faşist monarşiye karşı bir mücadele başlatılarak, başarıya ulaştırılmıştır. Bu bakımdan İran'da gerçekleşmiş olan devrimle, 1905 Rus Devrimi arasında önemli farklar vardır.

Bu farklardan en belirgin olanı yalnız feodalizme karşı değil, İran'da emperyalizme, Şah'ın monarşist faşizmine ve tekelciliğine karşı gerçekleşen bir devrim olmasıdır. Bugünkü haliyle İran devriminin üzerinde burjuvazi egemenliğini kurmak üzere olduğu için, mevcut devrim bir demokratik halk iktidarını değil, halkın gerçekleştirmiş olduğu fakat burjuvazinin iktidarı ele geçirdiği bir devrim olmuştur. Bu niteliğinden dolayıdır ki, İran devrimi ikili bir karakter taşıyacaktır. Birincisi, yeniden tekelciliğin siyasi üst yapıda egemen kılınması, diğeri ise, sosyalizme doğru bir gelişim göstermek amacıyla demokratik halk iktidarının kuruluşuna doğru bir seyir izlemesi. Şüphesiz, bu her iki perspektiften herhangi birisinin gelişmesi, İran'da devrimi gerçekleştirmiş olan güçlerin halk yanlısı olanlarıyla, burjuva yanlısı olanların iktidar üzerinde kuracakları kesin egemenliğe bağlıdır. Şurası açık ki,

eğer burjuvazi kesin bir egemenlik kurarsa, emperyalizmin yeniden İran'da kesin egemenlik kurması ve tekelciliğin ekonomik ve sosyal yapı üzerinde hakimiyetini yeniden pekiştirmesi kaçınılmaz bir şey olacaktır. Fakat, proletaryanın ve onun partisinin öncülüğünde ittifaklar oluşturulup, bir anti-faşist halk cephesinin kurulması gerçekleştirilir ve demokrasinin sınırları burjuvaziyi aşarak, halk iktidarına doğru geliştirilirse, demokratik halk iktidarının kurulup, oradan da kesintisiz olarak sosyalizme geçiş gerçekleştirilebilir.

Dünyada bugüne kadar gerçekleşmiş olan, anti-faşist devrimlerin hepsi ikili bir karakter taşımıştır. Örneğin 1944-1945'lerde Alman faşizminin yenilgiye uğramasıyla Doğu Almanya'da, Macaristan'da, Çekoslovakya'da, Romanya'da ve Bulgaristan'da demokratik halk devrimleri gerçekleşmiştir. Fakat bu devrimlerin tümü 1945-1946'larda hemen birer halk iktidarı durumuna gelememişlerdir. Ancak 1949-1950'lerde demokratik halk iktidarına doğru bir geçiş sözkonusu olmuştur. Bu geçişlerde Bulgaristan'da proletaryanın güçlü, disiplinli ve örgütlü bir partiye sahip olması nedeniyle 1948-1949'dan sonra demokratik halk iktidarı kurulmuş, işçi sınıfı diğer küçük burjuva müttefikleriyle birlikte bu iktidar üzerinde egemenliğini kurmuş ve kesintisiz olarak sosyalizm gerçekleşmiştir. Bulgaristan'la aynı durumda olan Macaristan 1949'larda demokratik halk iktidarını kurma, işçi sınıfı ve diğer müttefiklerinin iktidar üzerinde ağırlıklarını oluşturma yerine, yanlış bir politika izlenerek sosyalizme geçildiği iddia edilip, işçi sınıfı müttefiklerinden kopartıldığı için, 1955-1956'larda burjuvazi yeniden güçlenerek, toparlanarak, iktidarı ele geçirmek için saldırıya geçmiş ve kısa bir süre için de olsa bu girişiminde başarılı olmuştur. Yani yeniden kapitalizme dönüş gerçekleştirilmek üzereyken, Macar proletaryası yeniden bir toparlanma içersine girmiş, Sovyet proletaryasıyla enternasyonal dayanışmayı uygulayarak burjuvazinin kapitalizme doğru gelişimini engellemiş ve demokratik halk iktidarını oluşturmuştur.

Yakın geçmişte görülmüş olan, Portekiz Devrimi de Macaristan ve Bulgaristan'dan farklı olmak kaydıyla bu ikili karakterle oluşmuştur. Bilinebileceği gibi Portekiz'de Salazar faşizmine karşı orduyla halkın birlikte girişmiş olduğu mücadele sonucu Salazar faşizmi yıkılmış fakat, bundan sonra Sipinola öncülüğünde yeniden tekelciliğe ve emperyalizme bağımlılığa doğru «sessiz çoğunluk» adı altında bir hareket başlatılmıştır. Bunun karşısında Portekiz Komünist Partisi doğru bir politika izleyerek, tüm emekçi sınıfları harekete geçirmeyi başarmış ve demokrasinin sınırları Sipinola'yı ve onun gibi burjuva yardımcıları, daha doğru bir deyimle burjuva sınırlarını aşarak, daha geniş alanlara yayılmış ve kökleştirilmeye çalışılmıştır. Bundan sonra, bilinebileceği gibi, Portekiz'de tekelcilik büyük ölçüde giderilmiş, egemenliği kırılmış, işçi sınıfı ve diğer emekçiler çok ileri ve önemli mevkiiler elde ederek bu mevzilere sıkı sıkıya sarılmışlardır. Portekiz Komünist Partisi'nin uygulamış olduğu Marksist-Leninist politika sayesinde Portekiz'deki anti-faşist demokratik devrim demokrasinin sınırlarını burjuvaziye de önemli ölçüde aşarak genişletmiş, yaygınlaştırmış ve kökleştirmiştir. Bugün Portekiz'de burjuva iktidarda olmasına rağmen (ve şüphesiz çok gevşek bir iktidar) geniş ve güçlü demokratik mevziler proletarya ve

diğer emekçiler elinde olduğu için, burjuva diktatörlüğü öyle kolay kolay uygulanamamaktadır. Bu vesileyle de demokratik bir ortam yaratılmış durumdadır. Şüphesiz Portekiz burjuvazisi yeniden faşizmi getirmek için büyük bir çaba içersindedir. Fakat proletarya öyle güçlü mevziler elde etmiş ve müttefikleriyle öylesine sağlam bağlar kurmuştur ki, burjuvazinin bu emellerine ulaşması hayli güç bir hale gelmiştir.

İşte İran Devrimi de aralarında bazı önemli subjektif farklar olmasına rağmen; Portekiz devriminin bir benzeri olarak gerçekleşmiş ve bu haliyle, bir benzetme yapacak olursak, Portekiz'in Sipinola dönemini yaşamak durumundadır. Bunun için, Portekiz'de olduğu gibi, İran devriminin de daha ileriye götürülmesi, demokrasi uğruna mücadelenin burjuva sınırlarını aşması demokrasinin bütün ülke çapında daha da yaygınlaştırılması **gerekir**.

Tekelci burjuvazi faşizm yıkıldıktan sonra kurulacak olan burjuva iktidarını ele geçirip, en azından siyasi gericiliği yeniden uygulama alanına koymak için bütün gücüyle, adam satın almak, yeniden cuntalar düzenlemek vs. gibi yollarla eskiyi yeniden getirmeye çalışır. Buna karşı proletarya da bu tip anti-faşist devrimleri daha ileriye götürmek için, tekelliliğin tamamen ortadan kaldırılması, faşizmin maddi temelini kazınması, demokratik mevzilerin alabildiğine geliştirilip, pekiştirilmesi ve iktidar üzerinde proletarya ve diğer emekçilerin ağırlığının artırılarak demokratik halk iktidarının kurulması için çalışır. Bunların tümünün gerçekleşebilmesi için anti-faşist mücadelenin verildiği ve gerçekleştiği ülkelerde her şeyden önce Marksizmi Leninizmi kendisine eylem klavuzu yapmış bir proletarya partisi ve onun öncülüğünde oluşturulmuş olan bir anti-faşist halk cephesinin kurulmuş olması gerekir. Faşizme ve tekelci kapitalizme karşı mücadelenin yürütüldüğü ülkelerde proletarya ve onun partisi bu uyanıklığı göstererek, faşizme karşı bir cephe oluşturmaz, faşizme, emperyalizme ve tekelliliğe karşı mücadeleyi kuramsal olarak bütün detayıyla açıklamaz ve bunun pratik hayata geçirilmesi için mücadele etmezse. İran örneğinde gördüğümüz gibi, hazırlıksız bir şekilde yakalanır ve ne yapacağını bilmez hale gelir.

Bugün İran'da her şey bitmiş değildir. Şah'ın faşist diktatörlüğü yıkıldıktan sonra Şah'a karşı olan bazı tekeller ve tekeldışı kalmış burjuvalar yeniden bu iktidar içersinde kümelenip, siyasi gericilik iktidarını ve işbirlikçiliği yürütmeye devam etmek için zorlu bir mücadeleye girişeceklerdir ve hatta girişmektedirler. Buna karşı proletarya da kendi partisinin öncülüğünde ittifaklar kurup, burjuvaziye ve tekelliliğe karşı bir cepheyi oluşturup, güçlendirmezse, burjuvazi isteklerine ulaşacak ve siyasi gericiliği veya faşizmi yeniden gündeme getirecektir.

Bu somut gerçekler göstermektedir ki, emperyalizme, faşizme ve tekelci kapitalizme karşı yürütülen mücadelelerin öncülüğünü yapan proletarya partisinin programı ikili bir yapıya sahip olmalıdır. Yani, proletarya partisinin programında bir acil talepler bölümü, bir de demokratik halk iktidarının yerine getireceği talepler bölümü olmalıdır.

Türkiye'nin komşusu ve sıcak bir örnek olan İran'ı ele alacak olursak, emperyalizme, faşizme ve tekelci kapitalizme karşı mücadelenin öncülüğünü yapan proletarya partisinin programının ikili bir yapı içinde oluşturulmasının ne kadar zorunlu olduğu, siyasi körlerin bile gözüne çakılacak kadar açık ve barizdir. Mesela bugün İran proletaryası Humeyni iktidarından neler talep etmelidir. Daha doğru bir deyimle Humeyni iktidarının karşısına hangi ta-

leplerle çıkmalıdır. Demokratik halk iktidarının gerçekleştirilmesi gereken taleplerle mi, yoksa ekonomik ve siyasal demokrasinin tam anlamıyla gerçekleşeceği acil demokratik taleplerle mi? Hiç şüphe yok, bugün Şah'ın monarşist faşizmine karşı amansız bir mücadele verip, Şah'ı devirdikten sonra proletaryanın bugünden çıkıp bir halk iktidarını, yani halk diktatörlüğünü kurma istemi havada kalacak, hiç bir güç tarafından desteklenmeyecek ve geriye tepecektir. Çünkü, bugün İran halkı buna hazır değildir, bunun uğruna mücadele edecek bir örgüt ve siyasal güçten yoksundur. O zaman şurası açık ki, bugün İran'da bir demokratik halk iktidarının yerine getireceği taleplerin istenmesi ve bunun uğruna bir mücadelenin yürütülmesi yerine acil demokratik taleplerin savunulması ve bu uğurda bir mücadele verilmesi gerekir. Yani: faşizmin maddi temelini ortadan kaldırılması, devlet kurumları içersinden bütün faşist unsurların temizlenip, faşist ideolojinin yasaklanıp, devletin tam anlamıyla demokratikleştirilmesi, emperyalizmle tüm bağların kopartılması, sosyalist ülkelerle daha yakın ve sıcak ilişkilere girilmesi, tekellerin ekonomik ve siyasal egemenliklerine son verilerek tekelliliğin ortadan kaldırılması, işçi sınıfının ve diğer tüm emekçilerin ekonomik ve siyasal örgütlerini hiç bir engelle karşılaşmaksızın kurmaları ve geliştirmelerinin sağlanması, grev, toplu sözleşme, referandum hakkının işçi sınıfına tüm memur ve aydınlara, yani çalışan herkese verilmesi, işçi sınıfı, memur ve tüm çalışan aydınlara ekonomik, demokratik örgütlenmelerini sağlayacak yasaların çıkartılması, İran'da yaşayan, Azeri, Kürt vs. gibi ulus ve akaliyetlerin kendi kaderlerini tayin etme olan demokratik haklarının verilmesi, tüm demokratik hakların yasalarla güvenlik altına alınması, vs. vs. gibi, acil demokratik hak ve talepler uğruna bir mücadelenin verilerek ilk etapta bu hakların kazanılması gerekir ki, ancak ondan sonra bir demokratik halk iktidarının kurulmasına doğru bir gelişim izlensin ve demokratik halk iktidarı kurularak kesintisiz olarak sosyalizme geçiş gerçekleştirilebilsin.

İşçi sınıfı, her zaman için darbeyi sağdan yani, burjuvaziden yememiştir. Soldan da yemiştir. Örneğin İran'da bugün acil demokratik talepler uğruna bir mücadeleyi bırakıp, bir halk iktidarının gerçekleştirebileceği hak ve talepleri istemek ve bugünden bir halk diktatörlüğü oluşturmak için mücadeleye girişmek, İran burjuvazisini daha da güçlendirecek, proletaryanın demokratik mevzileri kazanma, bu mevzileri savunarak, halk iktidarına doğru gitme ve oradan da sosyalizme geçme mücadelesi önemli ölçüde engellenecek ve geriletilecektir. Bugün İran'da her şeyi burjuvazinin eline bırakıp, demokratik hakları ondan beklemek, bu uğurda hiç bir çaba ve örgütlenmeye girmemek, nasılsa burjuvazinin yeniden güçlenip, tekelliliğin ve emperyalizmin egemenliğini kurmaya doğru hızlı bir şekilde yönelmesine olanak sağlamak olursa, sol keskinlik yapıp acil demokratik talepler uğruna bir mücadeleyi bırakıp, sosyalist bir iktidar kurmayı ya da hemen bir halk iktidarı oluşturmayı düşünmek ve bu uğurda bir mücadeleye girişmek, proletaryayı mücadelesinden saptırıp, burjuvazinin yeniden tekelliliği pekiştirmesini sağlayan bir girişim ve düşünce olur.

Yeri gelmişken, çok somut bir sosyal olay olan İran devrimine bakarak, kapitalizme ve burjuvaziye karşı demokratik devrim gerçekleşmez, yani, tekelci kapitalizme karşı bir demokratik devrim değil, ancak sosyalist devrim gerçekleşebilir diyen bazı siyasal körlerin gözüne çakarak gözlerini açmak gerekir.

Emeğin Birliği Türkiye'de emperyalizme, fa-

şizme ve tekelci kapitalizme karşı bir demokratik devrimin gerçekleşeceğini iddia edip, böylesi bir devrimi amaçlamış proletarya partisinin programının da acil demokratik talepler uğruna mücadele ve demokratik halk iktidarının gerçekleştireceği hak ve taleplerin bir program içinde ikili bir şekilde belirtilmesi gerektiğini savunurken, bazı sözümona Marksist geçinip proletarya adına konuşanlar bu kurama karşı çıkarak, tekelci kapitalizme karşı bir demokratik devrim değil, sosyalist devrimin gerçekleşeceğini iddia ederken, bazı uyusuk kafalarda demokratik halk devrimi programının acil talepler bölümüne ihtiyaç duymayacağını, bu vesileyle de ikili bir programa lüzum olmadığını iddia etmiş ve etmektedirler. Bir olgunun bilimsel soyutlama yoluyla yeniden somutlaştırılmasını kavrayamamış olan fakat, Marksist geçinen bu biçarelere çok somut olan ve burnumuzun dibinde gerçekleşmiş olan İran'daki mevcut durumu göstererek ve bundan ne gibi derslerin çıkartılabileceğini kısaca anlatarak, geçmek istiyoruz.

Bilinebileceği gibi, İran'da siyasi yönetim, faşist monarşist bir yönetimdi. Ekonomik alt yapıda, tekelci kapitalizm egemen durumdaydı. Monarşist faşizme karşı başlamış olan halk hareketi mevcut haliyle siyasi alanda monarşist faşizmi yıkmıştır.

Peki bundan sonra nasıl bir mücadele başlar? İkili bir mücadele başlar. 1 — Burjuvazinin yeniden tekelliliği sarsıntıdan kurtarıp yeniden tam egemen kılması için, mücadele. 2 — Proletarya ve diğer emekçilerin faşizme ve tekelci kapitalizme karşı demokratik halk iktidarı uğruna verecekleri bir mücadele. Kendiliğinden de oluşmuş olsa, bugüne kadar Şah monarşist faşizmini ve onun egemenliğinde ekonomik ve siyasi hakimiyetini kurmuş olan tekelliliğin giderilmesi uğruna oluşturulmuş bir ittifak vardı. Bu durumdan sonra aynı ittifakı devam ettirmenin olanakları kalmamıştır. Çünkü, Şah rejimi yıkılıp, etkinliği kırıldıktan sonra, geçmişte yapılmış olan ittifakın maddi temeli de ortadan kalkmış demektir. Bunun için de proletaryanın yeni ittifaklar oluşturması ve bu ittifaklarla tekelliliği hakim kılmak isteyen burjuvaziye karşı bir mücadele yürütmesi gerekir. Proletaryanın oluşturacağı bu ittifak küçük burjuvaziye de içereceği için, demokratik bir ittifaktır, yani, demokratik halk iktidarını amaçlamış bir ittifaktır. Daha doğrusu böyle bir ittifak olabilir. Sosyalist bir iktidarın oluşturulması için bir ittifak değil, önce demokratik halk iktidarını kurup, sosyalizme kesintisiz geçiş yapabilecek bir ittifaktır. Görüldüğü gibi, İran'da ne «Kurtuluş» ve «Bağımsız Türkiye»nin iddia ettiği gibi, «burjuvazinin yapamadıklarını yapmak» durumu doğmuş ve ne de proletaryanın «bağımsızlıkçı» bir kapitalizmi gerçekleştirmek ve yaşatmak için, mücadele etmesinin olanakları vardır. Yoktur çünkü, bugünkü İran burjuvazisi zaten «bağımsızlıkçı» bir kapitalizmi geliştirme adı altında yeniden tekelliliği egemen kılmak için bir mücadeleye girişmiştir. Proletaryanın da burjuvaziyle birlikte «bağımsızlıkçı» kapitalizmi geliştirmek için mücadele etmesi hiç şüphesiz, bir proletarya politikası değil, olsa olsa bir burjuva politikacılığı olur. Bunun için İran proletaryası bugün, «bağımsızlıkçı» kapitalizmi geliştirmek uğruna bir mücadele değil, tam tersine kapitalizme karşı da bir mücadeleyi yeni müttefikler oluşturarak sürdürmek zorundadır. Eğer proletarya böyle bir politikayı gütmemezse, şurası açık ve kesinki, «bağımsızlıkçı» kapitalizmi geliştireyim derse, yeniden işbirlikçi tekelliliğin kucağına düşecektir.

Ve bugün yine İran'da gerçekleşen şey, «burjuvazinin yapamadıklarını yapmak» değil, halkın büyük bir çoğunluğunun istemleri doğ-

rultusunda faşizmin ve tekelliliğin tamamen ortadan kaldırılması gündeme gelmektedir. Çünkü, burjuvazi zaten iktidarda. Burjuvazi bugüne kadar kendi lehine yapılması gerekenleri yaptı. Ve hatta bugün iktidarda yer alan burjuvazinin gönlüne kalsa, proletarya ve diğer emekçiler bir dayatmada bulunarak, demokratik hakları uğruna amansız bir mücadele yürütmezse ve bütün işleri Mehdi Bazargan'ın eline bırakırsa tekellilikte ortadan kalkmaz, emperyalizmle ilişkiler de kesilmez, proletarya ve diğer emekçiler demokratik hak ve özgürlüklerine de kavuşamaz. Böyle olunca, proletarya ne İran'da «burjuvazinin yapamadığını» yapmakla yetinir, ne de İran'da «bağımsızlıkçı» bir kapitalizmin yaşatılması için mücadeleye girer. Acil demokratik hak ve taleplerini savunup bu mevzileri kazanıp, demokratik halk iktidarının oluşturulabileceği bir ortamı yaratmaya çalışır ve yaratır.

Yapmış olduğumuz bu kısa genellemeden ve diğer bazı değinmiş olduğumuz konulardan sonra, İran'da bundan sonra neler yapılmalıdır sorusuna cevap vermeye çalışalım.

Daha önceleri defalarca belirtmiş olduğumuz gibi, faşist yönetimler ve siyasi gerici iktidarlar kendilerine has bir ideolojik ve örgütsel yapıyı devlet kurumları içerisinde oluşturur, buna göre düzenler ve bu kurumlar değiştirilmediği müddetçe de faşizmin ya da siyasi gericiliğin belli bir süre de olsa geriletilmesi olanaksızdır. İran'da da faşizmin yıkılmasıyla birlikte devletin bütün kurumlarının faşizmden arındırılmadığı müddetçe, faşizmin bir tehlike olarak ortadan kaldırıldığını iddia etmek boş ve anlamsız bir şey olur. Faşizme karşı yürütülen ve başarıya ulaşılan mücadelelerin arifesinde faşist burjuva devleti bir felç olma durumuna gelir. Felç olmuş bir faşist devletin tamamen değiştirilip, faşizmin kökünün kazınması için, devleti o felçlikten kurtarma çabasına girmenin yerine, felç olmuş devleti iyice kökünden silkeleyip, onun yerine demokratik bir devleti kurmak gerekir. Bu yapılmadığı müddetçe, felç uğramış olan devlet bir süre sonra yeniden düzeler, kendine gelip, faşizmi getirmek için yeni çabalar içine girer. Faşizmin yıkıldığı bütün ülkelerde bu durum kaçınılmaz olarak gündeme gelmiştir. Kuşkusuz söz konusu ettiğimiz durum faşizmin halk hareketiyle yıkıldığı ülkelerde gerçekleşen bir olgudur.

Örneğin bir İspanya için aynı şeyi söylemek olanaksızdır. Çünkü İspanya'da faşizm yoğun bir halk hareketiyle yıkılıp, faşist devlet felç edilmiş, burjuvazinin kasıtlı ve bilinçli girişimleriyle, faşizmi uygulayan devlet mekanizmasından hiç bir şeyi değiştirmeksizin faşizm uygulama alanından alınmış ve bunun yerine aynı devlet eliyle siyasi gericilik uygulanmaya başlamıştır. Fakat, günümüzün örnekleri olan bir Portekiz'le İran'da durum böyle değildir.

Faşist devletler, güçlü halk hareketleri sonucu yıpranmış ve adeta felç bir duruma sokulmuştur. Faşist devletlerin bu şekilde felç olma durumlarında bazı ülkelerde geçicilik arzeden koalisyon hükümetleri oluşturulmuştur. Ki, bu koalisyon hükümetlerine burjuvazinin bir kesiminin katılmasıyla birlikte, Komünist Partileri de katılmış, devletin demokratikleştirilmesinde işçi sınıfı ve diğer emekçiler de önemli rol oynamışlardır.

Bu durumların meydana gelmiş olduğu, yani, geçicilik arzeden iktidarların bir kısmı (örneğin Bulgaristan'da olduğu gibi), giderek, burjuva yönleri tamamen ortadan kaldırılarak, yani burjuva devleti kelimenin tam anlamıyla yıkılarak, onun yerine demokratik halk devleti kurulmuştur. Ve bu demokratik halk devleti artık geçici değil, sosyalizmin gerçekleştirilebilmesi için

kalıcı bir nitelik taşımıştır. Ama bazı ülkenin koşullarına göre, örneğin bir Portekiz'de görüldüğü gibi, devlet felç uğradığı dönemlerde burjuva devletin tam anlamıyla ortadan kaldırılmasının olanakları doğmamış, ancak, demokrasinin uygulanacağı şekilde, burjuva demokratik devlet haline getirilmiştir. Fakat, hiç şüphesiz, işçi sınıfı Portekiz'de bu burjuva demokratik devletin burjuva yönlerini iyice ortadan kaldırarak, onu bir halk iktidarının devleti haline getirmek için mücadeleyi sürdürmektedir. Tabii ki buna karşı burjuvazi de durumunu daha da güçlendirerek, siyasi gericiliği ya da faşizmi uygulama alanına koymak için çalışmaktadır.

Herşeye rağmen, diyalektik gelişim proletaryanın ve onun partisinin lehine gelişmektedir.

İran'daki subjektif durum Portekiz'in durumuna benzememekle birlikte, diyalektik olarak aynı süreci izlemeye benzemektedir. Portekiz'de Salazar faşizminin yıkılmasına güçlü bir proletarya partisi ile birlikte ordu öncülük ettiği halde, İran'daki monarşist faşizmin yıkılmasına kendiliğinden bir şekilde de olsa bizzat halkın kendisi öncülük etmiştir. Bunun için de İran faşist ordusunun Emir Komuta zinciri Portekiz ordusunkinden daha fazla ve büyük ölçüde yıpranmış ve parçalanmıştır. Bununla birlikte, İran ordusu büyük ölçüde almış olduğu faşist ideolojiyi ve eğitimi sinesinde taşımakta ve yeniden bir faşist yönetim doğsa, o yönetimi uygulayabilecek durumdadır. Portekiz ordusu içerisinde Portekiz Komünist Partisi Leninist bir anlayışla güçlü bir şekilde örgütlenip, ordunun içinde de sosyalist düşüncenin gelişmesini sağlamışken, İran Ordusu içinde böyle bir çalışma yapılmamış ve İran ordusu hâlâ genellikle ve bir bütün olarak sosyalist düşünceye yabancıdır ve karşıdır. Aralarındaki bu farklılıklardan dolayı, şunu diyebiliriz ki, İran ordusunun Emir Komuta zinciri kırılmakla birlikte ordu içinde sosyalist bir düşünce yaygın olmadığı için, ordu bir bütün olarak hâlâ burjuvazinin istediği yönde kullanacağı militarist bir güç durumundadır.

TUDEH (İran Komünist Partisi durumunda olan bir parti) bizim TKP gibi yurt dışında bir mülteci hayatı yaşamış, uzaktan gazel okuyarak, bir kuramsızlık ve siyasetçilik içinde boca layıp durmuş, böylece de İran işçi sınıfı ve diğer emekçileri örgütlü ve bilinçli bir güç haline getiremediği gibi ordu içinde de herhangi bir faaliyet gösteremeyerek bugünkü durumun doğmasına isteyerek ya da istemeyerek neden olmuştur. TUDEH'in dışında kalan diğer Marksist örgütler de genellikle ve çoğunlukla faşizme karşı mücadelede dar bir illegalite ve bireysel terörist örgütlenme ve mücadelenin dışına çıkamamışlardır. Son günlerde TUDEH bu güçsüzlüğünden ve siyasetçiliğinden dolayı Humeyni'yi desteklediğini ilan edip, onun kanatları altına sığınırken, «Halkın Fedaileri» örgütü Humeyni'nin «silahları teslim etme» çağrısına uymayarak, Humeyni'ye karşı mücadele etmediklerini belirtip, halkın demokratik haklarının tam anlamıyla gerçekleştiği bir döneme kadar, faşizme ve onun kalıntılarına karşı mücadele etmek amacıyla silahları bırakmayacaklarını söyleyerek doğru bir siyasi çizgiye yönelmeye başlamışlardır.

Emperyalizme, faşizme ve tekelliliğe karşı mücadelenin yürütülmüş olduğu bütün ülkelerde proletarya partisinin daha önceleri de belirtmiş olduğumuz gibi, acil demokratik talepler ve halk iktidarının yerine getireceği hak ve talepleri ikili bir şekilde bir program içerisinde belirtip, faşizme karşı güçbirliği ve halk cephesini oluşturarak bir mücadeleyi amaçlamadıkları müddetçe, devrim gününün gelip çattığı bir dönemde elleri kolları bağlı bir hale gelir. Bugüne kadar İran'da böyle bir kuramın oluşturulup,

buna uygun bir örgütlenme gündeme getirilmediği için, bugün bu karmaşa ve içinden çıkılması zor olan durum meydana gelmiştir. Ancak yapılacak tek şey kalmıştır, o da bundan sonra sosyalizm ve demokrasi yanlısı tüm güçlerin bir cephe içerisinde ilkeli ittifaklar etrafında birleşerek demokrasi uğruna mücadeleleri devam ettirmeleridir. Bu mücadelenin ve ittifakları gerçekleştirilmesi için hiç şüphe yok ki, bir proletarya partisinin oluşturulması birinci planda yapılması gereken ve kaçınılmaz bir görevdir. TUDEH'in bu halıyla İran proletaryasına öncülük etmediği ve edemeyeceği tartışma götürmez bir şekilde ortaya çıkmıştır. Bunun için, zorunlu olarak bir proletarya partisinin kurulup, demokratik halk iktidarını amaçlayan, fakat yine acil demokratik talepleri programı içersine alan bir programın oluşturulması gerekir. Artık İran'da bireysel terörizm ve bu tip eylemleri yürütmeyi amaçlamak doğru dan doğruya proletarya ve diğer tüm emekçilere ihanetten başka bir şey değildir. Bununla birlikte, burjuva blok içerisinde yer alıp, burjuva kuyrukçuluğu yaparak, demokrasiyi burjuvazinin eline terketmekte aynı şekilde ve ölçüde İran işçi sınıfı ve diğer emekçilerine ihanetten başka bir şey değildir.

Geçmişin üzerinde fazla durmaya lüzum yoktur. Ancak bundan sonrasını dikkatli bir şekilde inceleyip, kesin ve doğru sonuçlar çıkartıp, buna göre bir politikanın izlenmesi muhakkak zorunludur.

İran'lı Marksistler geçmişteki hatalarını doğru bir şekilde tespit edip, bundan sonra böyle bir hataya düşmemek için objektif koşulları çok iyi değerlendirmeleri gerekir. Bugün İran'da felç olmuş bir devlet var. Bu felç olmuş devletin burjuvazi tarafından yeniden düzenlenmesi muhakkak ve kaçınılmazdır. Devletin yeniden düzenlenmesinde faşist kurumların tamamen tasfiye edilmesi için, mücadele gevşetilmeksizin devam ettirilmelidir. Bunun yanında işçi sınıfının sendikal örgütlenmesi gerçekleştirilirken, mutlaka bu sendikal harekete proleter devrimciler öncülük etmeli, işçi sınıfının ekonomik ve siyasi örgütlenmesinde etkin bir rol oynamak için ellerinden gelen bütün çabayı harcamaları gerekir. Bununla birlikte diğer tüm emekçilerin, demokrat aydın ve memurların sendikal haklarına ulaşmaları ve buna benzer demokratik kurumların geliştirilerek yaygınlaştırılması için oldukça büyük çabalar sarfetmek ve bunların tümüne önderlik etmek gerekir. İran proletaryası geçmişteki örgütsüzlük ve dağınıklığından dolayı çok önemli bir fırsatı kaçırmış durumdadır. Buna rağmen hiç olmazsa, gelecek için, sıkı ve sağlam bir şekilde hazırlanmalıdır ve İran devrimini daha ilerilere götürerek burjuva sınırlarının dışarsına çıkarmaya çalışmalıdır.

Özellikle ordu içerisindeki çalışmalara ve faaliyetlerine mutlak bir şekilde ağırlık ve önem verilmelidir. Ordu olduğu gibi burjuvazinin eline bırakılırsa, burjuvazi gelecekte de ağır baskı ve anti-demokratik yöntemleri uygulayabilir. Daha önce de belirttiğimiz gibi, İran ordusunun içersine sosyalist bilinç hiç sokulmamış ve İran ordusu bu bilinçten tamamen uzak bırakılmıştır. Bu bilinç ve örgütlenme ordunun içersine sokulup, ordunun içinde de demokrasi yanlısı güçlerin sayısı artırılmalı ve bunlar bilinçli ve örgütlü güçler haline getirilmelidir.

Devletin demokratikleştirilmesi için proletarya ve onun öncüsü olan partisi ne kadar çaba sarfederse doğacak olan demokratik kurumların da sevk ve yönetimini burjuvazinin eline bırakmaksızın kendi eline alması ve bu demokratik kurumları burjuvazinin karşısında örgütlü bir

(Baştarafı 2. sayfada)

zarının kendisinin de 30. sayıda belirttiği gibi; «oligarşinin yeni kılık kazanmış partisi CHP görevini oldukça başarılı yürüterek» (s. 4) «oligarşi» için oldukça başarılı işler yaptığını belirtip, CHP'nin «oligarşinin» bir partisi olduğunu söylemektedir. Peki, şimdi soralım «Kurtuluş» yazarına: «CHP hükümet olsa bizim anlayışımıza göre devlet yine oligarşiktir. Biz bu devlete karşı devrim için mücadele verirken, CHP'yle faşizme karşı ittifak yapmaya» çalışırız deyip te, CHP'yi de «oligarşinin bir partisi» olarak kabul edip, «oligarşiye» karşı mücadele ederken, faşizme karşı mücadelede de nasıl olur da «oligarşi»nin bir partisi olan CHP'yle ittifak yapabilirsiniz? Bu bilinçli bir şekilde söylenmiş bir söz değil, bu kafa bulanıklığı ve kuramsızlığın verdiği bir şaşkınlıktır. «Oligarşiye» karşı mücadele edilirken, «oligarşinin» bir partisiyle ittifak kurulamaz. Bu kadar anlamsız ve manasız bir şeyi bir kuram gibi ortaya sürmek ve başkalarının ideolojik düşüncesini yeniden gözden geçirmesini istemek, büyük bir acizlik değil de nedir?

Eğer, devlet, «oligarşik» bir devletse, CHP de «oligarşinin» bir partisiyse, çocuklar da bilir ki, bu «oligarşi»nin partisi bu «oligarşik» devleti savunacak, koruyacak ve güçlendirecektir. Böyle olunca, (ki kesinlikle böyle olur) CHP sizinle ittifaka girecek, sizde onun «oligarşik» devletini yıkacaksınız, o da faşizme karşı olduğunuz için sizinle ittifak kuracak (!) ve bu iş böylece olup bitecek. Peki bu akılsızlığınızla kimi kandırmaya çalışıyorsunuz, CHP'yi mi, kendi kendinizi mi, yoksa Türkiye işçi sınıfını mı? Hem bu gülünç tabloları çizip, hem de alaylı ve titrek ünlemlerinizi, «ya Emeğin Birliği ne yapar? Biz söyleyelim, o, anti-faşist devrim yapar. Çünkü faşizmle gerici diktatörlüğün temelleri aynıdır!» diyerek kendi kendinizi gülünç duruma sokuyorsunuz. Evet Emeğin Birliği gerici diktatörlükle, faşizmin maddi temelini aynı olduğunu iddia eder. Yani bu her iki yönetimin de tekelci sermayenin yönetimi olduğunu savunur. Fakat, ayrıca Emeğin Birliği bir devlet, özellikle de o devletin güvenlik kuvvetleri faşist bir şekilde yetiştirildikten ve devlet kurumlarının bir çoğu da bununla birlikte faşistleştirildikten sonra, aynı devlet eliyle siyasi gericiliğin de faşizmin de uygulanabileceğini iddia ve ispat etmektedir. Ama «Kurtuluş» yazarı bu teze karşı çıkarak, «bu küçük hatırlatmayı yaptıktan sonra, faşizmin bir devlet biçimi olduğunu da belirtelim» (sayı 28, s. 32) diyor ve faşizmin bir devlet biçimi olduğunu iddia ediyor. Yani klasik faşizmi savunuyor. Neki, CHP eliyle sıkıyönetim uygulama alanına konduğu zaman ve hatta faşizmin getirilmesi için bin bir türlü çabalara başvurulduğu dönemde Emeğin Birliği kuramsal olarak faşizme getirmiş olduğu tahlilden hiç bir kaygı ve kuşku duymamaktadır. Bunun için de herhangi bir şaşkınlığa ve telaşa düşerek, bir önce söylediklerini bugün yalanlamamaktadır. Bu devlet eliyle, hem siyasi gericiliğin, hem örtülü parlamenter faşizmin, hem de açık militarist faşizmin uygulanabileceğini savunmuş ve savunmaktadır. Çünkü mevcut devlet, 12 Mart'tan sonra işbirlikçi tekelliliğin tamamen eline geçmiş ve işbirlikçi tekellilik tarafından önemli ölçüde faşistleştirilmiş ve faşizmi her zaman için uygulayabilecek duruma getirilmiştir. Bunun için de bu devlet eliyle tekelci burjuvazinin işine gelen siyasi gericilik, örtülü parlamenter faşizm ve açık militarist faşizm her zaman için uygulanabilir. Bunun için de Emeğin Birliği'ne göre faşizm bir devlet biçimi değil bir devlet sorunudur. Yani bir kez bir devlet faşistleştirilince, o devlet herhangi bir suretle yıkılıp, yeniden değişikliğe uğratılmadığı müddetçe, aynı devlet eliyle

le faşizm yukardan aşağıya uygulama alanına konabilir. Daha açık bir deyimle tekrar vurgulayacak olursak, Emeğin Birliği Türkiye'de aşağıdan yukarıya kitle temeli yaratarak, klasik bir faşizmin geleceğini değil, Dimitrof'un deyimiyile: «bu özellik örneğin İtalya'nın aksine faşizmin iktidara bir kitle hareketinin sonucunda aşağıdan gelen değil, yukarıdan inen bir hükümet biçimi halinde ortaya çıkmasından doğmaktadır.» (Faşizme Karşı Birleşik Cephe, 1. kitap, s. 35) (altını Dimitrof çizmiştir) Evet, Emeğin Birliği faşizmin Türkiye'de uygulama alanına konmasını Dimitrof'un «yukardan inen bir hükümet biçimi» şeklinde belirttiği bir biçimde geleceğini ve onun için de faşizmin bu devlet eliyle uygulanabileceğini savunmaktadır. Emeğin Birliği'nin görüşlerinin eleştirilmesi gerekirse, her şeyden önce Dimitrof'un yukarıya aktarmış olduğumuz kuramsal düşüncesinin eleştirilmesi gerekir. Eleştirmekte yetmez somut olaylarla, aksini ispat etmek gerekir. Yoksa, «Kurtuluş»un yaptığı gibi, hem CHP'yi «oligarşinin» bir partisi olarak nitelendirmek, hem «oligarşiye» karşı devrim için mücadele etmek, hem de «oligarşinin» bir partisi olan CHP'yle faşizme karşı ittifak yapmak gibi, garip ve gülünç durumlara düşülür. Peki şimdi ne oldu bu müttefikiniz? Emeğin Birliği öteden beri CHP'yi tekelci burjuvazinin bir kesiminin temsilciliğini de yaptığını belirtmiş ve bunun için CHP'yle bir bütün olarak herhangi bir ittifaka girmenin olanaksız olduğunu, ancak, CHP'nin içersinde yer almış olan küçük burjuva ve demokrat unsurlarla ittifak kurabileceğini iddia etmiştir. Buna karşın «Kurtuluş» yazarı 28. sayının 34. sayfasında: «Emeğin Birliği faşizmle CHP arasındaki çatışmada tarafsız mı kalacaktır?» diye sormuştur. (Emeğin Birliği'nin bu konuda ne yapacağını «Demokratik Devrim Üzerine Kurtuluş'un Kuramsızlığı» adlı broşüründe genişçe açıklamada bulunduğu için burada tekrara lüzum görmüyoruz.)

Emeğin Birliği'nin ne yapacağı gayet açık. Fakat, şimdi bizim sormamız gerekiyor, «Kurtuluş» şimdi ittifak kurmak istediği CHP'nin bu tutumu karşısında ne yapacaktır? Yoksa «oligarşinin» partisi dediği CHP'yle hâlâ ittifak kurmak için çabalarını sürdürecektir midir? Acaba, ittifak yapmak istedikleri CHP'nin bugün sıkıyönetimle uygulamış olduğu anti-demokratik baskılar karşısında hâlâ CHP'yle bir ittifaktan söz edecek mi? Eğer böyle bir şeyden söz edecekse, biz de kendisinden, bu müttefikinin bu anti-demokratik uygulamaları kaldırması için, müttefikine ağırlığını koymasını önereceğiz!!

Bir kuramsızlıkla ortaya çıkıp, düşünmeden, incelemeyen, araştırmadan, lâf olsun diye lâf etmek insanı böylesi çıkmazlara sokar.

«Kurtuluş» devlet ve faşizm sorununu yanlış tahlil ettiği için ittifaklar konusunda da böylesine bir zor duruma düştüğü gibi, Türkiye'de faşizmin uygulanması konusunda geçmişte yapmış olduğu tahlile de bugün ters düşmektedir. «Kurtuluş» geçmişte daha önce de almış olduğumuz alıntılardan görülebileceği gibi, «oligarşik devletten faşist devlete» geçilebileceğini ve «oligarşik devletten» faşist devlete doğru geçişi de faşizmin «tırmanışı» olarak nitelendiğini görmüştük. Yani, mevcut devlet eliyle faşizmin uygulanamayacağını, «tırmanış» şeklinde «oligarşik devletten» faşist devlete geçilerek, devletin faşistleştirilip, ancak faşizmin ondan sonra uygulanabileceğini savunmuştu. Fakat, «Kurtuluş»un 30. sayısında «Hangi Yolun Başlangıcındayız» başlığı altındaki yazıda mevcut durumun bir değerlendirmesini yapmış ve uygulanan sıkıyönetim hakkında şöyle bir sonuca varmıştır.

«Neden böyle diyoruz? Biliyoruz ki, sıkıyönetim uzadıkça hayatın her alanına uzanmaya

başlayacak, toplumsal muhalefeti imhaya yöneldeğinde artık dönülmez bir noktaya gelecektir. Faşistler işte bunu istemektedirler. Sıkıyönetimin dönülmez bir noktaya ulaşması. Bu zor mudur? Tam tersine çok kolaydır. Üstelik bunun ulaşabileceği başka bir nokta da yoktur: askeri bir hükümet, ardından şu ya da bu biçimde bu askeri hükümetin faşizmle kaynaşması, tek bir vücut a cisimleşmesi. Başlangıçtaki askerileşen hükümeti şu andaki CHP hükümeti —sosyal-demokrasiyi iyice bir yana koyarsa— bile oluşturabilir.» (Siyahlar bize ait E.B.) (Kurtuluş, sayı 30, s. 15)

«Kurtuluş»tan bu alıntıyı da aldıktan sonra, şimdi «Kurtuluş»un faşizmin devlet biçimi anlayışı üzerinde biraz duralım. Okuyucu hatırlayacaktır:

«Böylesine bir ortamda faşistlerin sürekli olarak kanıtlamaya çalıştıkları şey ise, artık devlet otoritesi diye bir şeyin ortada kalmadığını kanıtlamaya çalışmak. Ve dehşet içersine düşürdükleri halklara faşist diktatörlüğü bir çözüm olarak dayatmak. Yarattıkları bunca dehşetlin amacı bu.» (a.g.y.) diyerek, kendisinin savunmuş olduğu «tırmanan faşizm» ve faşizmin bir «devlet biçimi» olduğu sorununa uygun bir iddiada bulunmuş. Fakat, daha sonra faşistlerin sıkıyönetimi istemeleri ve sıkıyönetimi desteklemelerinin amacını ise şöyle belirtiyor:

«Ama gerçek şu: sıkıyönetimler her şeyden önce devletin koruyucusudur.» Şimdi «Kurtuluş»un bu devleti «oligarşik» bir devlet olarak gördüğünü, «CHP hükümet olsa, ... bizim anlayışımıza göre devlet yine oligarşiktir.» «oligarşik devletten faşist devlete geçişi engellemek için de mücadele edeceğimiz apaçıktır» dediğini hatırlatarak ve «sıkıyönetimler her şeyden önce devletin koruyucusudur» iddiasıyla karşılaştırarak, «Kurtuluş» yazarına şu soruyu sormak istiyoruz. «Sıkıyönetimler» hangi devletin «koruyucusu»dur? Sizin «CHP hükümet olsa, bizim anlayışımıza göre devlet yine oligarşiktir» şeklinde nitelendirdiğiniz bir devletin mi «koruyucusu»dur? Yoksa, faşist bir devletin mi «koruyucusu»dur? Eğer, sizin deyiminizle «oligarşik» bir devletin koruyucusuysa ve siz de «oligarşik devletten faşist devlete geçişi engellemek için de «mücadele» edeceksiniz, eğer bu sıkıyönetim bu «oligarşik» devletin koruyucusuysa, bu sıkıyönetime neden karşısınız? Yok eğer faşistler bu devleti faşist olduğu için ve sıkıyönetimin de «devletin koruyucusu» olduğu için, bu sıkıyönetimi destekliyorlar ise, sizin «oligarşik devlet» anlayışınız nerede kaldı? Oysa, size göre, bu devlet «oligarşik bir devletti» bunun faşist bir devlete geçişini engellemek için siz mücadele edecektiniz! Halbuki, sizin anladığınız anlamda bu «oligarşik» devleti faşist devlete bugüne kadar hiç kimse dönüştürmedi. O zaman faşistler bu devletin «koruyucusu» olan sıkıyönetimi neden destekliyor ve savunuyorlar? Hatta «sürekli hükümetin sıkıyönetim ilan etmesini istediler»? Faşistler sıkıyönetimin bu devleti koruduğu için sıkıyönetimi destekliyorlarsa ve bu sıkıyönetim sizin deyiminizle «askeri bir hükümet» yaratıp, «bu askeri hükümetin faşizmle kaynaşması, tek bir vücutta cisimleşmesi» ise, bu demektir ki, faşistlerin devleti «koruyan» bir sıkıyönetimi desteklemesi bu devletin faşistlerin işine yarayan, faşist bir devlet olmasının kanıtıdır. Bu da sizin «tırmanan faşizm» tezinize tamamen terstir.

Halbuki «Kurtuluş» faşizmin «tırmanarak» devleti ele geçirip, faşistleştirdikten sonra, yani klasik faşist bir devlet yarattıktan sonra faşizmin uygulanabileceğini iddia ediyordu. Yani her halükarda faşizmin aşağıdan yukarıya geleceği-
(Devamı 14. sayfada)

(Baştarafı 4. Sayfada)

lemez. Aynı zamanda, proletarya birleşik cephesinin daha fazla gelişme göstermesi —büyük ölçüde— onun faşizme karşı bir halk cephesine dönüştürülmesine bağlıdır.» (Dimitrof, Faşizme Karşı Birleşik Cephe, 1. kitap, s. 148)

Görülebildiği gibi, proletarya partisi açısından gücbirliği, giderek anti-faşist halk cephesi ile, işçi sınıfının eylem birliği bir bütünün halkaları durumundadır. Ancak işçi sınıfının mücadelesi birliği (yani anti-faşist birleşik cephesi) anti-faşist gücbirliğinden farklı bir birliktir. Gücbirliği ve giderek anti-faşist halk cephesi, proletaryanın dışında kalan, küçük burjuvazi ile yapacağı bir birlik iken, mücadele birliği, işçi sınıfının bizzat kendi sınıfsal birliğidir. Sosyalist bilinçli işçilerle, henüz bu bilince erişmemiş işçilerin birleşik cephesi, yani mücadele birliği kelimenin tam anlamıyla politik bir yöneliştir. Ve ancak, proletaryanın bağımsız sınıf politikası ile, bir bütünlük içerisinde anlam ve değer kazanabilir. Çünkü, işçi sınıfı saflarında, her boydan ve her soydan oportünizmin geniş tahribatlara yol açtığı ülkemizde, işçileri ücret köleliğinden alıkoyacak ve ekonomik yaşamlarında nispeten iyileşmeye yol açacak olan şey, her şeyden önce, sendikalar aracılığıyla verilen ekonomik mücadeleye kapsamının, fabrikaların, tek tek işverenlerin sınırlarından, siyasal iktidar uğruna mücadeleye yükseltilmesidir. Yine, «Ekonomik mücadele, işçi kitlelerinin koşullarında sürekli bir iyileşmeyi ve gerçek sınıf örgütlerinde bir güçlenmeyi, ancak bu mücadele proletaryanın politik mücadelesi ile uygun biçimde kaynaşırsa getirebilir.» (Lenin, Sendikalar Üzerine, s. 271)

İşçi sınıfı hareketinde, genel sendikalaşma eğiliminin ağırlıkta ve henüz politik yanın kısır olduğu ilk dönemlerde görülen «birlik»ler hiç bir ülkede kalıcı olamamıştır. Olamaz, çünkü, işçi sınıfının siyasi mücadelesi gelişip, güçlendikçe, sendikaları etkilemiş, tabiri caizse, onları dağıtıp, parçalamış ve yeniden birleştirmiştir. Ama bu yeni birlikler, eskilerinden farklı olarak işçi sınıfının bağımsız sınıf politikası temelinde oluşan, politik birlikler olmuştur. Sendikalar, siyasal gelişmeler karşısında, hiç bir ülkede, tarafsız kalmamıştır ve kalamaz da. Plekhanov'un «Rusya'da 11 devrimci örgüt vardır; sendikalar hangisine yanaşırlar? Rusya'da sendikalara politik ayrılıkları sokmak zararlı olur.» (a.g.e., s. 287) şeklindeki kaçamak, görüşlerine karşılık Lenin «tarafsızlığın, maddi koşulların iyileştirilmesi gereğini görmeye başlayan, bütün işçileri birleştirmek için gerekli olduğu söyleniyor. —Ve Plekhanov bundan özellikle söz ediyor— fakat bunu söyleyenler şunu unutmaktadır: sınıf çelişkilerinin bugünkü gelişim aşaması dolayısıyla «politik ayrılıklar», kaçınılmaz olarak, bu iyileştirmenin çağdaş toplumun sınırları içinde nasıl sağlanacağı sorununu bile kapsamaktadır.» (a.g.e., s. 291 Lenin) şeklinde cevaplamıştır. Böylece, sendikalara siyaset sokarak ve işçi kitlelerini politize ederek yaratılan yeni birlikler, işçi sınıfı mücadelesi açısından gerçek ve kalıcı birlikler olmuşlardır. Ve yine, pek çok ülkede, işçi sınıfının birliği ancak, böyle bir politika temelinde gerçekleştirilmiştir.

Sendikalar ilk yayılma ve genel sendikalaşma sürecinden hemen sonra işçi sınıfının siyasi hareketinden ve sosyal gelişmelerden etkilenerek, kaçınılmaz olarak, bir parçalanma ve dağılma evresi, yaşamıştır. Ne oportünistlerin savunduğu, «sendikaların tarafsızlığı» politikası, ne de başka herhangi bir görüş bu gelişmeyi engelleyememiştir. Ve engelleyemez de. Çünkü bu sonuç toplumsal dinamizmin ve sosyal gelişmelerin bir ürünüdür.

Proletarya düşüncesinin stratejik hedefi, iş-

çi sınıfının birliğini sağlayarak, bu temel üzerinde, aynı düzen içerisinde kalarak, daha iyi bir sosyal yaşam için, mücadele etmek değil, sömürsüz yeni bir toplum uğruna savaşımdır. Bu nedenle, proletaryanın kuramı, işçilerin ekonomik mücadelesini reddetmez. Bilakis onu güçlendirmeye çalışır. Ama, salt sendikal mücadele olarak kalmasına da kesinlikle müsaade etmez. Amaç, bu strateji uğruna geniş işçi yığınlarının sürdürdüğü ekonomik mücadeleyi etkileyip, onu politik mücadele ile en iyi şekilde bütünleştirmektir.

Ülkemizde de bugün sendikal hareket, çeşitli oportünistlerin birlik çığırkanlıklarına rağmen, daha önce de bahsettiğimiz gibi, parçalanmış bir yapıdadır. Ayrıca, bu yapıların her birinde değişik taktiklerle yönetimi ele geçiren burjuvazi işçi yığınlarını politika dışı tutmaya çalışmaktadır. Böyle bir durumda işçi sınıfının bağımsız sınıf politikasından kaynaklanan sınıf sendikacılığı, işçi sınıfı hareketine nasıl egemen kılınacaktır? Ve politik bir yöneliş olan işçilerin mücadele birliği hangi yöntemlerle, hangi aşamalardan geçerek sağlanacaktır?

TAKTİK BİR YÖNELİŞ OLARAK: BAĞIMSIZ SENDİKALAR

Bugün, sendikal harekette, etkin durumda olan sarı, reformist, faşist vb. sendikaların işçi sınıfını değişik yöntemlerle burjuvazinin kuyruğuna takmaya çalışmalarının karşısında sınıf sendikacılığı düşüncesini savunan bağımsız sendikalara duyulan ihtiyaç ortadadır. Çünkü, varolan sendika yönetimlerinin tümü, işçi sınıfının bağımsız düşüncesine ve sınıf sendikacılığına temelden karşıdır. Kendi içlerinde böyle bir düşünce temelinde gelişen örgütlenmenin en tam biçimde olgunlaşmasına asla müsaade etmezler. Etmezler çünkü, bu örgütlenmenin gelişip, yaygınlaşması, her türden oportünizmin ve sendikal hareketteki burjuva egemenliğinin sonu olacaktır.

İşçi sınıfı saflarında sınıf sendikacılığı düşüncesinin yayılıp, güçlenmesi oportünizmin gerçek kimliğini işçi yığınlarına daha açık biçimde sergileyecektir. Bu nedenle, burjuvazinin ve onun hükümetlerinin işçi sınıfına ve diğer emekçi kitlelere yönelen saldırıları karşısında gerektiğinde günlük politika tespit ederek, geniş işçi yığınlarını aktif politika içersine çekerek yönlendirecek olan bağımsız sendikalara duyulan zorunluluk ortadadır. Bağımsız sendikaların görevi, geniş işçi yığınlarına günlük gelişmeler karşısında siyaset götürmenin yanısıra, sınıf sendikacılığı düşüncesini alternatif bir örgütlenme olarak işçilerin gözünde somutlaştırarak, sadece düşün alanında değil, sendikal örgütlenme alanında da oportünizmi geriletmektir. Bu açıdan, işçi sınıfı hareketine, sınıf sendikacılığını hakim kılma ve işçi sınıfının kalıcı ve gerçek birliğini oluşturma mücadelesinde bağımsız sendikaları taktik bir hedef olarak görmek ve öyle değerlendirmek gerekir. Mücadele birliği politikasındaki stratejik hedef, işçi sınıfının ülke çapındaki birliği, yani tek bir konfederasyonda birliktir. Ancak, bu amaca varma sürecini hızlandırma, geniş işçi yığınlarını en kısa ve en sağlıklı yoldan etkileyebilmek için bağımsız sendikalar birer araç, birer manivela görevi görecektir. Yoksa sınıf sendikacılığının bağımsız sendikalarda cisimleşeceğini ve dolayısıyla, bağımsız sendikaları bu mücadelede birer araç olarak değil de, ulaşılması gereken bir hedef olarak görmek ve göstermek, büyük bir saflık, saflıktan öte aptallık olur.

Bulgaristan işçi sınıfı hareketini inceleyecek olursak; 1910'larda, Bulgar Komünist Partisi, sınıf sendikalarıyla, reformist sendikaların birleş-

tirilmesi düşüncesine şiddetle karşı çıkar. Ve Dimitrof sosyalistlerin önündeki görevi şöyle özetler:

«Sınıf sendikaları örgütlerini güçlendirmek ve örgütlenmemiş işçi kitlelerini bu sendikaların safları arasına katmak. Reformcu, milliyetçi, bağımsız ve diğer sendikalar içindeki bilinçli unsurları, birlikte eylem ve mücadele için sınıf sendikalarıyla aralarındaki bağları güçlendirmek.»

Süreç içerisinde, sınıf sendikaları aracılığıyla reformist, milliyetçi sendikalar içerisinde yapılan çalışmalar, sınıf sendikacılığı düşüncesinin daha geniş bir işçi kesimini etkisi altına almasıyla birlikte, «Bulgar Komünist Partisi Merkez Komitesi Polit Bürosunun bir kararıyla, Bağımsız İşçi Sendikaları 1936'nın sonlarına doğru, kendini feshetti ve çalışmalarını devletçe yönetilen sendikalara ve Bulgaristan İşçi Sendikalarına kaydırıldı.» (Birleşik Cephe, Halk Cephesi, Vatan Cephesi, Vladimir Bonev, s. 128) Çünkü, işçi yığınlarının büyük bir çoğunluğu sınıf sendikacılığı politikasından etkilendiği ve pratik mücadele içersinden işçilerin mücadele birliğinin sağlandığı bir ortamda, bu gerçeği görmemek ve bağımsız sendikalardaki mücadeleyi diğer reformist sendikalarla birleştirmemek son derece yanlış ve geri adım olurdu. Artık, sendikaların birliğinden yana olmak, sınıf sendikacılığı politikasından etkilenen işçi yığınlarını daha da artıracığı gibi, stratejik hedef olan ülke çapındaki, işçi sınıfı hareketinin birliğini de hızlandıracaktır.

Almanya'da ise, ikinci emperyalist paylaşım savaşı öncesinde, uluslararası kızıl sendikalar enternasyonaline bağlı olan sınıf sendikaları federasyonunun 150 bin işçi üyesi varken, «bunların dışında, kızıl sendikalar enternasyonalizminde davranan, fakat, ona üye olmayan ve «reformist» sendikalarda uğraş veren 300 bin üye ve militanlar vardı.» (DSF'nin 9. Kongresi, s. 19) Bu durum, sınıf sendikaları aracılığıyla gerçekleştirilen mücadele birliği politikasının, reformist sendikalar içersindeki çalışmalarda ne derece başarılı olacaklarının ve işçi sınıfının birliği doğrultusunda atılacak adımlar için en somut örnektir.

Yine, Portekiz'de 25 Nisan Devrimi'nden sonra, ülkenin tek sendikal merkezi örgütü durumuna gelen İnter-Sendikal, yukardaki aşamalara benzer süreçlerden geçerek oluşmuştur. 1933 Portekiz faşist diktatörlüğünden sonra, bu ülkede özgür sendikacılığa son verilerek, «Korporatif» sendikacılık kurulmuş ve tüm işçiler bu merkezi sendikaya üye olmaya zorlanmıştır. Daha sonra, Portekiz Komünist Partisi, bu zorlu yıllarda «illegal sendikacılığı» örgütlemiş ve ikinci emperyalist paylaşım savaşı yıllarında ise, «Birlik Komite»lerine geçilmiştir.

«Bu 'Birlik Komiteleri', bağımsız politikaları doğrultusunda mücadelelerini sürdürürken, en iyi iş koşulları yaratılması için, mücadele verirken, Portekiz işçilerinin büyük bir kısmı da faşist sendikalar içersinde mücadele veriyorlardı. Bu durum, iki sendikal hareketin varlığını ortaya çıkardı: birincisi bağımsız örgütler içinde gerçek demokratik sendika hareketi; ikincisi korporatif sendikalar içindeki hareket. Bu sendikalar, faşizmin ve sermayenin hizmetindeki işçilerin egemenlik araçları olmaktan çıkarılarak, ilerici işçilerin egemenliğindeki mücadele araçları haline getirilmeye çalışılıyordu.» (Portekiz'de Sınıflar Savaşı, Sorun Yayınları, s. 110)

Yukardaki örneklerden de anlaşılacağı gibi, hemen hemen tüm ülkelerde, (bazı özgül tarihi ve toplumsal farklılıkların yol açtığı ayrıntılar hariç tutulursa,) işçi sınıfı hareketinin birliği taktik bir araç olarak, bağımsız sendikalar oluştur-

(Devamı 14. Sayfada)

(Başarafa 4. Sayfada)

ma aşamasından geçilerek, başarılmıştır. Bugün, kendi ülkemiz için söylecek olursak; bağımsız sendikaların kendi örgütlenmeleri yanında yoğun olarak üzerinde duracakları, diğer sarı, reformist vb. sendikalar içersindeki muhalefet çalışmalarını soruna nihai çözümü getirecektir. Yani bağımsız sendikalar, bir yandan diğer sendikaların ilgilenmediği, dağınık ve küçük işyerlerindeki çalışmalarını sürdürürken, öte yandan, tüm sendika ve işyerlerinde yaratılan mücadele birliği komiteleri vasıtasıyla, hem işçi sınıfının eylem birliğini, geniş bir alana yaygınlaştırıp, hem de oportünizmin ve revizyonizmin işçi sınıfı saflarındaki tasfiyesini süratlendirerek, nihai birliği hızlandıracaktır. Bağımsız sendikaların ve mücadele birliği komitelerinin aynı hedefe yönelik ortak mücadeleleri sarı, reformist ve faşist sendikalar içersinde önemli bir güce eriştikten sonra, artık, bağımsız sendikaların görevi de sona ermiş demektir. Bu aşamadan sonra takınılması gereken tavır sendikaları birleştirmek olmalıdır.

Kuşkusuz, işçi sınıfı hareketi içersinde burjuvazinin denetim ve kontrolünü alabildiğine artırdığı ve oportünizmin çıktığı derin tahribatlar gözönüne alınacak olursa, bağımsız sendikaları yaşatma ve güçlendirme aşaması, ülkemizde oldukça büyük engelleri göğüslemek zorundadır.

Bugün, sınıf sendikacılığı uğruna mücadele eden İPLİK-İŞ sendikası somutunda sözü edilen engeller tüm çıplaklığıyla ortaya çıkmıştır. İPLİK-İŞ, bir yandan Türkiye çapında kendi örgütlenme çalışmalarının pratik sorunlarıyla uğraşırken, diğer yandan da burjuvazi ve onun hükümetlerine karşı, işçi sınıfının bağımsız politikası ışığında sendikalara siyaset sokma görevlerini üstlenmiştir. Bu görevler, işçi sınıfına günlük politika içersinde hedef gösterme ve sendikal politikanın yanında bizzat her işyeri ve sendika içersinde mücadele birliği komitelerini örgütlenme ve muhalefet çalışmalarını birlikte sürdürmeyi de kapsamaktadır. Elbette ki, böyle kapsamlı ve geniş bir sendikal çalışma içersinde İPLİK-İŞ'in zorunlu bir takım eksiklikleri olmuştur. En azından, sınıf sendikalarının çalışmalarında iki temel alandan birini oluşturan ve hatta giderek başlıca alan haline gelecek mücadele birliği komitelerinin oluşturulmasına gereken ağırlık ve önem verilememiştir. Önümüzdeki mücadele dönemi, böyle bir amacı kapsamak zorundadır. Yani bir taraftan İPLİK-İŞ'in kendi sendikal örgütlenmesi devam ederken, ağırlıklı olarak bölgelerde ve merkezi olarak her iş kolunda, her fabrikada kurulacak mücadele birliği komiteleri ağıyla işçi sınıfı hareketi örülmelidir.

Bu konuda bazı oportünist akımların kasıtlı olarak ortaya sürdükleri gibi, İPLİK-İŞ, ne Emeğin Birliği'nin, ne de başka siyasetlerin «tekkesi» değildir ve olamaz da. Çünkü, sınıf sendikacılığını işçi sınıfı hareketine egemen kılma mücadelesi ve bu mücadele içersindeki bağımsız sendikaların yeri net ve açık bir şeydir. Bu uğurda mücadele eden unsurların veya sendikaların, grupların, güçlerini birleştirerek, birlikte mücadele etmeleri en doğal sonuçtur. Emeğin Birliği'nin bu konudaki tavrı ise son derece açıktır. Biz, bağımsız sendikaları işçi sınıfının birliği açısından taktik bir araç olarak gördüğümüzü açıkladık. Bu konuda illahta her işçinin İPLİK-İŞ'e üye olarak katılmasını beklemek ve sonuçta işçi sınıfının birliğinin sadece sendikada pekişeceğini ve sağlanacağını savunmak; tarafımızdan aptalca bir şey olarak değerlendirilmişti. Bu nedenle, İPLİK-İŞ veya benzeri sendikalara, başka sendika veya grupların katılabileceği gibi, bu sendikalar da başka, diğer sendikalara rahatlıkla katılabilirler. Ancak bir tek şartla; sınıf sen-

dikacılığı doğrultusundaki mücadeleyi sürdürmek ve daha güçlü kılmak amacıyla. İPLİK-İŞ'in de bu zamana kadar (bir takım eksiklikleri olmasıyla birlikte) yaptığı ve yapacağı tastamam budur.

—o000o—

(Başarafa 2. Sayfada)

hükümet sorunu olarak görüyor» diyerek alay ediyordu. Fakat görüyoruz ki, yukarıya almış olduğumuz alıntıda «üstelik bunun ulaşabileceği başka bir nokta da yoktur: Askeri bir hükümet, ardından şu ya da bu biçimde bu askeri hükümetin faşizmle kaynaşması, tek bir vücutta cisimleşmesi» diyerek, 1 — önce askeri bir hükümetin doğacağını ve 2 — ardından da bu askeri hükümetin faşizmle kaynaşarak, «cisimleşeceğini iddia ederek, önce yukarıda bir askeri hükümetin oluşup, ondan sonra da bu askeri hükümetin faşizm ile kaynaşıp cisimleşmesi gerçekleşecektir. Peki, soralım şimdi bu askeri hükümeti kim yaratacak? Hiç şüphesiz «Kurtuluş»a göre, «şu andaki CHP hükümeti bile oluşturabilir» Peki, bu askeri hükümet kimden oluşacak. Devletin en temel gücü olan ordudan oluşmayacak mı? Ordu devletin en önemli gücü ve kurumu değil mi? Halbuki «Kurtuluş» bu devletin hiç bir kurumunu faşist devlet kurumu olarak nitelemiyor, sadece faşistlerin devlet içersine serpiştirildiğini iddia ediyordu. Peki şimdi «faşizmle kaynaşan» ve «cisimleşen» askeri bir hükümet nasıl bir hükümet olur sizce? Yani faşist olmayan bir hükümet, «Kurtuluş»un deyişiyle «askeri bir hükümet» «faşizmle» kaynaşıp, «cisimleşebilir» mi? Bizim anlayışımıza göre, (ki herkes böyle anlar) faşizmle «kaynaşacak» ve «cisimleşecek» askeri bir hükümet faşizmin mayasından olan faşist bir hükümet olabilir. Çünkü, eğer böylesi bir hükümet faşist olmazsa, faşizmle kaynaşması ve «cisimleşmesi» de olanaksız olur. Bu her şeyden önce, eşyanın tabiatına aykırıdır. Faşist olmayan bir askeri hükümetin faşizmle kaynaşıp «cisimleşmesi» veya faşizmin böylesi bir hükümetle kaynaşıp «cisimleşmesi» olanaksızdır, bilime terstir, metafizik bir düşüncedir. Bunun için biz «Kurtuluş»un «askeri bir hükümet ardından şu ya da bu biçimde bu askeri hükümetin faşizmle kaynaşması, tek bir vücutta cisimleşmesi.» iddiasından askeri bir hükümetin oluşup, bunun da faşizmle «kaynaşacağı» yani faşizmi uygulayacağı sonucunu çıkarıyoruz. Yani, askeri hükümetin faşizmle «cisimleşecek», daha başka bir deyimle yukarda olmuş olan bir askeri hükümetin aşağıda örgütlenmiş olan faşist güçleri kendisine kitle temeli yapacağı şeklinde anlıyoruz. «Kurtuluş» «şu ya da bu biçimde» terimini kullanarak, sıkıştığı bir zaman tabanda örgütlenmiş olan faşist güçlerin yukarıya doğru tırmanarak bu askeri hükümetle «cisimleşecek» iddiasında bulunacaksa, şu soruyu da soralım. Faşizmle «cisimleşen» bir askeri hükümet bu «cisimleşme»yi «şu ya da bu biçimde» yaptığı taktirde, askerileşmiş hükümetin faşist nitelikte bir hükümet olmadığını iddia ve ispat edebilir mi? Bunu da hiç bir kimseye inandırabilir mi? Ayrıca, «şu ya da bu biçimde» sözcüklerinin de ne anlamda kullanıldığını «Kurtuluş»un izah etmesi gerekir? Nedir «şu veya bu biçimde» oluşacak şey? «Kurtuluş» bu sorulara nasıl cevap verirse versin, her şeyden önce şunu belirtmek gerekir ki, «askeri bir hükümet»in oluşturulması «bu askeri hükümetin faşizmle kaynaşması tek bir vücutta cisimleşmesi» tezi, faşizmin yukardan aşağıya doğru «askeri bir hükümet» eliyle de uygulama alanına konulabileceği tezinden başka bir şey değildir. Hükümet eliyle faşizmle «cisimleşme» sorunu her şeyden önce: «Kurtuluş»un karşı çıktığı fakat yaşanan hayatın doğruladığı ve bir devrim önderi olarak ta söylediğinin doğruluğu-

na inandığımız Dimitrof'un: «bu özellik, örneğin İtalya'nın aksine, faşizmin iktidara bir kitle hareketinin sonucunda aşağıdan gelen değil, yukardan inen bir hükümet biçimi halinde ortaya çıkmasından doğmaktadır.» tezinden başka bir anlama gelmez.

Yani Emeğin Birliği'nin bugüne kadar savunmuş olduğu: bir klasik faşizm değil, faşizmin bir devlet sorunu olup, yukardan aşağıya gelerek kendisine kitle temeli yaratma tezini doğrulayan bir tezdur. Çünkü her şeyden önce, «askeri bir hükümet»in oluşturulması ve bu hükümetin de faşizmle kaynaşması ve «cisimleşmesi» savı askeri hükümet eliyle faşizmin uygulama alanına konarak, faşizmin kitle temeli olan güçlerle bütünleşmesinden başka bir şey değildir. (Ama «Kurtuluş» isterse bu son iddiasının başka anlama geldiğini ispatlayabilir.) (Bu bizim çıkarttığımız sonuç) Çünkü, bunun en bariz örneği Arjantin'de görülmüştür. Arjantin'de Videla'nın başkanlığında gerçekleşen askeri faşist diktatörlük ve onun oluşturduğu hükümet, daha önceleri Peron zamanında yarı-legal durumda olan A.A.A. (Anti-Komünist Arjantin Birliği) adı altında çalışan faşist örgütle «Kurtuluş»un deyişiyle «kaynaşıp», «cisimleşerek», faşizmi uygulamıştır ve uygulamaktadır. Biz «Kurtuluş»un «askeri bir hükümet ardından şu ya da bu biçimde bu askeri hükümetin faşizmle kaynaşması, tek bir vücutta cisimleşmesi» tezini Arjantin örneğine benzeterek, «Kurtuluş»un bu tezi savunmakla, eskiden savunmuş olduğu «tırmanan faşizm» tezinden uzaklaştığı sonucuna varıyoruz. Bundan başka anlam çıkarmakta olanaksızdır.

(«Kurtuluş»un kendi tezini Arjantin örneği ile karşılaştırarak benzetme yapmamızın, kendi tezlerine uygun olup olmadığını, böyle bir düşüncüyü savunarak eski düşüncesinden vazgeçip, geçmediğini açıklamasını istiyoruz.)

Ayrıca «Kurtuluş» daha önceleri ittifak yapabileceği CHP eliyle: («Kurtuluş»un kendi deyişini kullanalım,) «başlangıçtaki askerileşen hükümeti şu andaki CHP hükümeti —sosyal-demokrasiyi iyice bir yana koyarsa— bile oluşturabilir» iddiası da hem çok garip ve hem de «Kurtuluş»un bütün kuramsal düşüncesini altüst edecek bir iddiadır. «Kurtuluş» daha önce ittifak konusunda Emeğin Birliği'nin bir bütün olarak CHP'yle ittifaka girmesini reddetmesini yadsıyarak, «Devrim için mücadele verirken, CHP'yle faşizme karşı ittifak yapmaya» çağrısını, belirtirken, bugün de «başlangıçtaki askerileşen hükümeti şu andaki CHP hükümeti —sosyal-demokrasiyi iyice bir yana koyarsa— bile oluşturabilir» diyerek CHP'nin bile «faşizmle kaynaşacak» ve «cisimleşecek» olan askeri hükümeti oluşturabileceğini savunarak, ne dediğini bilmez bir hale gelmiştir. Şunu belirtmek lazım ki; CHP hükümeti bugün ne böyle bir şeyi yapmaktan yana, ne de bugün bunu yapabilir. Fakat, başka bir dönemde askeri bir hükümetin oluşması ve mevcut sivil faşist güçleri kendisine kitle temeli yaparak faşizmi uygulama alanına gerektiği zaman ve ölçüde koyması, bizim de kabul ettiğimiz ve savunduğumuz bir gerçektir.

«Kurtuluş» «askeri bir hükümet ardından şu ya da bu biçimde bu askeri hükümetin faşizmle kaynaşması, tek bir vücutta cisimleşmesi» tezini «faşizmin bir devlet biçimi olduğunu da belirtelim» (sayı 28, s. 32) tezine karşı koyarak üzerinde düşündüğü zaman bunların ikisinin ayrı ayrı şeyler olup, birbirinin tam tersi olan; faşizmin devlet sorunu ile, faşizmin devlet biçimi yani klasik faşizm tezlerini teşkil ettiklerini kolayca anlar ve buna göre bir seçenek yapar ka-naatindeyiz.

emekçi ve tüm çalışanların her türlü demokratik haklarına saldıran, gasbeden siyasi bir baskı unsuru durumuna gelmesi, işçi sınıfı ile diğer tüm çalışanların ve aydınların ittifak kurma zorunluluğunu daha da pekiştirmiştir. Artık bu durumda, bu devletin hiç bir küçük üreticinin, sanatkârın veya aydının en basit bir demokratik talebini savunup, buna yer vereceğini beklemek büyük bir safdillik olur.

Şimdiye kadar işçilerin, emekçilerin, aydınların elde ettiği demokratik haklar, uzun yıllar süren mücadeleler sonucu zorla kazanılmış olup, burjuvazi zaman zaman çeşitli hükümetleri vasıtasıyla bazan sinsi bazan da açık faşist yöntemlere başvurarak bu hakları gasbetmek için yoğun çabalar içersine girmiştir ve girecektir de.

Tekelciliğin devletle bütünleşmesinden sonra, tüm demokratlar; öğretmenler, avukatlar, mühendisler, teknik elemanlar, doktorlar, asistanlar, profesörler en basit demokratik taleplerini dahi bu devlete ve bu devletin bir parçası olan hükümetlere rağmen savunmak zorunluluğuyla karşı karşıya kalmışlardır. Artık herhangi bir burjuva partisinin çatısı altında veya ona güvenerek, onunla işbirliği yaparak bu hakları korumanın ve geliştirmenin imkân ve olanağı kalmamıştır.

Ülkemizde işbirlikçi tekeli burjuvazi metropoldeki tekeller gibi, üstün ekonomik güce ve imkânlarla sahip olmadıktan demokratların ve aydınların içersinde satın alma yöntemleriyle büyük bir kesimi kendisine bağlayamaz. Bu ancak sınırlı bir seviyede olabilir. Geriye kalan aydınların genel çoğunluğunun ekonomik ve demokratik istemlerini ise, diğer sınıf ve tabakalara uygulanan baskı ve terör yöntemleriyle yok etmeye çalışır. Bu gün yasalarda düşünülen değişikliklerin bir kısmı da bunu içermektedir.

Günümüz Türkiyesinde demokrasinin savunulması ve giderek tastamam bir demokrasinin gerçekleştirilmesi bir demokratik devrim sorunu olmuştur. İşçi sınıfı, böyle bir demokrasi mücadelesini ittifaklar politikasıyla birlikte, anti-faşist anti-kapitalist demokratik devrim mücadelesiyle bütünleştirebildiği ölçüde başarıyla kavuşturacaktır. Elbetteki bu mücadele içersinde diğer tabaka ve katmanlarla birlikte aydınlar da kendi sınıfsal çıkar ve taleplerini savunarak yer almak zorundadırlar.

Elbetteki aydınların proletarya partisi öncülüğünde gerçekleşecek olan bir halk cephesi içersinde yer alabilmeleleri için bu günden üzerlerine düşen, somut, belli görev ve sorumluluklar vardır. Bu gün demokrasi güçlerinin yer aldığı çeşitli aydın örgütlenmeleri darmadağın ve bazılarının parçalanma durumuyla karşı karşıya bulunduğu koşullarda bu örgütlenmeler vasıtasıyla, proletarya partisinin öncülüğü olmaksızın ve bu yapıda anti-faşist mücadeleyi yürütmelerini düşünmek, söz konusu olamaz ve demokrasi mücadelesini dahi tek başına yürütmeleri bile beklenmemelidir.

Oportünizm çeşitli yollarla yönetimini ele geçirdiği veya siyasi olarak etkilediği aydın örgütlenmelerini kendisinin tekkisi olarak görmüştür. Bu anlayış bu gün aydın örgütlenmelerini tehdit eden önemli bir diğer tehlike durumundadır. Aydın örgütlenmeleri içersinde bir olgu haline gelen oportünist grupların yanlış platformda, burjuvazi ve onun hükümetlerine karşı ortak temellerle birlikler yerine, birbirlerine karşı ilkesiz ve kalıcı olmayan birlikler oluşturarak yönetim uğruna mücadele etmeleri aydınların yer aldığı çeşitli kitle örgütlerini gerçek işlevlerinden alıkoyar hale gelmiştir. Uzun yıllar bu konuda önemli mesafeler katedilememiş olmasının önemli nedenlerinden birisi de budur.

Bu bakımdan aydınların içersinde örgütlenmiş oldukları tüm demokratik kitle örgütlerinin ve meslek örgütlenmelerinin kendi sınıfsal çıkar ve talepleri doğrultusunda bir mücadele içersine girebilmeleri için:

1 — En küçük birimlerden (işyeri, okul) başlayarak kendi mesleki örgütlenmeleri içersinde emperyalizme, faşizme, burjuvaziye ve onun hükümetlerinin gerici baskılarına karşı birlikler oluşturmak. Var olanları yaygınlaştırmak. Ayrıca mesleki alanlardaki baskıları, gerici uygulamaları ve sömürüyü ortaya çıkarıp, teşhir etmek ve bu mücadeleyi işçi sınıfının politik mücadelesiyle bütünleştirip, sistemli hale getirmek.

2 — Proletaryanın öncülüğünde diğer tüm demokrasi güçleriyle anti-faşist güç ve eylem birliği sağlamaları lazım. Sözü edilen bu güç ve eylem birlikleri belirli bir süreci kapsamak zorundadır. Bu konuda istikrarlı ve sürekli bir politika izleyerek güç ve eylem birliklerinin yaygınlaşmasını sağlamaları gerekir.

Sonuç olarak özetleyecek olursak: Aydınların diğer küçük burjuva sınıf ve katmanlar gibi demokratik devrim mücadelesinde, oluşacak bir halk cephe-

sinde yer almaları kendi sınıfsal çıkarları açısından bir zorunluluktur. Bu zorunluluğun gereklerinin yerine getirilebilmesi için aydınlar daha bu günden mesleki örgütlenmeler içersinde faşizme, tekeli kapitalizme, burjuvazinin ve onun hükümetlerinin gerici baskılarına karşı kalıcı ve sağlam birlikler oluşturarak diğer tüm demokrasi güçleriyle anti-faşist güç ve eylem birliğini sağlamaları gerekir.

(Başarafa 8. Sayfada)

güc haline getirmesi ve demokrasinin sınırlarını sürekli bir şekilde zorlaması lazım.

İran'dan daha emin kaynaklardan bilgi alamadığımız ve burjuva basınından öğrendiğimiz kadarıyla «Halkın Fedaileri» örgütü demokrasinin daha ileri boyutlara götürülmesi için halka silahlarını burjuvaziye teslim etmeye çağırısında bulunmuşlardır. Bu politika doğrudur. Ama yalnız ve yalnız silahları bırakmama çağrısından bulunmak yetmez, fakat, oluşturulmakta olan demokratik kurumların, kitle örgütlenmelerinin içinde mutlaka yer alarak, bu örgüt ve kurumları burjuvaziye karşı bir silah haline getirmek lazım. Çünkü herkesin görebildiği gibi, faşizme ve tekeli kapitalizme karşı en etkin silah ancak ve yalnız halkın gücüdür. Ve aynı zamanda demokrasiyi kazanmak,

korumak ve burjuvaziye karşı savunmak için de en etkin silah halk kitlelerinin kendisidir. Neki, bu kitleler, örgüt-süz ve bilimsiz oldukları müddetçe, etkili bir silah olma niteliklerini kaybederler bu bakımdan İran'lı proleter devrimciler bu fırsatı iyi bir şekilde değerlendirerek, kitlesele örgütlenmeyi ve kitleleri örgütlü güç haline getirmede onlara öncülük etmede bir saniye bile zaman geçirmeksizin uygulama alanına koymalı ve uygulamalıdır. Bununla birlikte burjuvazinin karşısında proletarya ve demokrasi yanlı tüm küçük burjuvazi bir blok oluşturmaya ve demokrasiyi daha da yaygınlaştırıp kökleştirmeye çalışmalıdır.

İran'da oluşmuş olan bu somut durum, İran proletaryasına, emperyalizme, faşizme ve tekeli kapitalizme karşı mücadele eden tüm ülkelerin proletaryasına ders çıkartılması gereken önemli bir örnektir. Aynı zamanda bu somut olgu Emeğin Birliği'nin emperyalizme, faşizme ve tekeli kapitalizme karşı ortaya koymuş olduğu kuramı da satırı satırına doğrulamaktadır. Bunun için de bu somut olgu karşısında oluşturulmuş olan bu kuramın hayata geçirilmesi için güc birliği, eylem birliği ve cephe politikalarının en ufak bir ihmâl göstermeksizin gerçekleştirilmesi gerekir. Emeğin Birliği'nin bu somut olgudan çıkarmış olduğu ders gibi diğer tüm marksizm adına hareket eden siyasetlerin de ders çıkararak, mücadele birliği ve anti-faşist güc birliğine katılmanın ve bunu hayata geçirmenin önemini kavramaları gerekir.

(Başarafa 6. Sayfada)

çağdaş teknolojinin ve üretim araçlarının nimetlerinden yoksun bir mutlak eşitliğe, yani sefalete mahkûm edilmişlerdi. Besbelli şimdi bu yüz milyonlarca köylü yoğun, sermaye ve teknoloji ihracının kendilerine getirdiği nimetleri eski durumlarına bakarak alkışlayacaklardır. Çünkü; küçük burjuvazi, ancak sosyalizmin küçük üretim ve kapitalizmin karşısındaki üstünlüğünü ve yararını gördüğü zaman, yani ikna olduğu zaman sosyalizme kazanılabilir. Aksi halde kendisine sosyalizm diye yutturulan sefalet ortamıyla kapitalist üretim araçlarının sınırlı da olsa nimetlerini kıyasladığı zaman, başlangıçta tercihini mutlak ve kaçınılmaz olarak ikincisinden yana yapacaktır. Hatta belli bir süre yeni durumu alkışlayacaktır. Bizde köylülerin çarıkla lastiği kıyaslayarak, uzun süre Menderes'i ve Amerikan dostluğunu nasıl takdirle karşıladıkları hatırlanacak olursa, halen bir köylü ülkesi olan Çin'de bu durumun kısa vadede burjuvaziye sağlayacağı avantajlar daha kolay hesap edilebilir.

Söylenenleri toparlayacak olursak: Proletaryanın nicel güçsüzlüğün yanı sıra Marksizmle yeterince tanışmamış oluşu, dolayısıyla kendi örgütsel siyasi bağımsızlığına sahip olamayışı, aydınların ve bir bilim kuşağının sistemli bir biçimde yok edilmesi, doğmanın engellenmesi, Çin'in iktisadi ve sosyal geriliği nedeniyle Çin Burjuvazisi bugün dünya barışını tehdit eden pervâsız politikasında hatırı sayılı bir muhalefetle karşılaşmamaktadır. Bu durumda sosyalist ülkelerin, dünya sosyalist ve demokratik güçlerinin

Çin gericiliğine karşı sistemli ve çok yönlü bir poli-

tika içersinde olmaları bir zorunluluktur. Zira daha öncede söylediğimiz gibi Çin gericiliği şimdiki şartlarda dünya barışını tehdit eden en tehlikeli unsur durumundadır ve kendileri açısından detant dönülmeye boyutlara ulaştığından, emperyalistler tarafından dünya barışına karşı bir şantaj unsuru olarak kullanılacaktır.

Çin Gericiliğine Karşı Ne Yapılabilir?

Çin gericiliğinin hüsrana uğratılmasının en temel şartı Çin içinde işçi sınıfı muhalefetinin örgütlenmesidir. Kuşkusuz bugün Çin'de yeraltı muhale-

fetinin durumu hakkında sağlam bilgilere sahip değiliz. Ancak öteden beri saydığımız sebepler yüzünden olsa bile, şimdiki şartlarda güçlü bir muhalefetten söz etmenin olanakları yoktur. Bu konuda birinci görev sosyalist ülkelere düşmektedir. Sosyalist ülkelerin Çin proletaryasıyla enternasyonal dayanışmayı yöneticilerine rağmen yükseltmeleri ve neye mal olursa olsun güçlü bir muhalefet hareketi örgütlemeleri şarttır. Bilindiği gibi Kamboçya'da Pol Pot rejimi bir darbeye yıkılmışsa, Vietnam desteğinin, güçlü bir iç muhalefetle birleştiğindedir.

Çin proletaryasıyla yöneticilerine rağmen enternasyonal dayanışmayı yükseltip, güçlü bir yeraltı muhalefeti ortaya çıkarma uzun vadeli bir iştir ve tek başına ele alındığında Çin gericiliğinin pekişip kökleşmesini engellemeye yetmez. Bununla beraber dünya sosyalist ve demokratik güçleri, Çin'in dünya barışı için teşkil ettiği tehlikeyi, saldırgan emellerini her alanda teşhir ederek, Çin gericiliğini dünya kamuoyundan tecrit etmektir. Bu sağlandığı taktirde Pekin yönetiminin burnu yere sürülecek, detant, silahsızlanma gibi uluslararası gerçekleri istemeyerekte olsa benimsemek zorunda kalacaktır. Özellikle Vietnam'a karşı giriştiği son saldırı, Çin'in gerçek yüzünü dünya kamuoyu önünde açığa çıkarmıştır. Şimdiye kadar Sovyetler Birliği'ne yönelttiği «saldırganlık», «hegemonya emelleri» gibi suçlamalara ancak kendisinin layık olduğu ortaya çıkmıştır. Şimdi atak yapma sırası dünya sosyalist ve demokratik güçlerindir. İlk yapılması gereken iş Vietnam halkıyla dayanışmayı yükseltmektir. Romanya dışında bütün sosyalist ülkeler bu konudaki açık ve net tavırlarını belirtmişlerdir. Bu konudaki Sovyetler Birliği bildirisinde şöyle denilmektedir: «yeni bir saldırının hedefi olan kahraman Vietnam halkı, bu kez de kendisini savunacak yetenektir. Kaldığı güvenilir dostları vardır. Sovyetler Birliği, SSCB ile Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti dostluk ve işbirliği anlaşması ile üzerine almış olduğu yükümlülükleri yerine getirecektir... Pekin'in Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti'ne karşı saldırısının sürdürülmesinin sonuçlarının sorumluluğu, bugünkü Çin yönetiminin olacaktır.» Ayrıca Küba Vietnam'a askeri birlikler de gönderebileceğini belirtmiştir. Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkeler mutlaka Vietnam'a açık bir destek göstermelidirler. Küba'ya karşı Amerikan Emperyalizminin giriştiği Domuzlar Körfezi çıkartmasında yapılanlar şimdi de yapılabilir. Bu Çin gericilerinin iddia ettikleri gibi Sovyetler Birliği'ni saldırganlık konumuna düşürmeyecektir. Vietnam'a gösterilen her türlü destek bir saldırının püskürtülmesi amacıyla yapılan savunmadır.

Yukarda da üzerinde durduğumuz gibi, Çin gericiliğini hizaya getirmek için onun dünya kamuoyundan tecrit edilmesi şarttır. Bu konuda hem sosyalist ülkelere, hem de kapitalist ülkelerdeki bütün sosyalist ve demokratik güçlere görevler düşmektedir. Kapitalist ülkelerdeki sosyalist, demokratik ve barış yanlı güçlerin bu konuda önlerine koyacakları görevler salt kuru protestolar olamaz. Ayrıca çeşitli eylem biçimleriyle kendi hükümetleri üzerinde bir baskı unsuru olarak Çin'e girilmiş olan her türlü diplomatik ve ekonomik ilişkilerin kesilmesini talep etmeleri bir zorunluluktur. Böylesi bir mücadele çeşitli ülkelerde, Çin'le olan ilişkilere göre, Çin mallarını boykot, Çin'in uluslararası müsabakalara alınmaması, Çin bandralı gemilerin yükleme boşaltma işlemlerinin yapılmaması Çin'e teknik ve askeri malzeme satılmaması gibi çeşitli kampanyalarla yürütülebilir. Fakat esas hedef mutlaka Çin'le olan her türlü diplomatik ve ekonomik ilişkilerin kesilmesini sağlamak olmalıdır. Dünya sosyalist ve demokratik güçleri böylesine bir mücadelenin örneğini Şili işçi sınıfıyla dayanışmalarında göstermişlerdir.

Sosyalist ülkelerinde Çin gericiliğini, detant, silahsızlanma, yumuşama gibi uluslararası olguların başlıca hedefi haline getirmeleri ve Çin'in etrafında bir abluka örmeleri gerekmektedir. Özellikle çeşitli kapitalist ülkelerin bu konuda kazanılması veya tarafsızlaştırılmasını sosyalist ülkeler, bu ülkelerle girdikleri çeşitli ilişkilerle sağlayabilirler. Örneğin Çin Güney Doğu Asya'da Japonya, Tayland, Endonezya ve daha başka ülkeleri kapsayan bir anti Sovyetik blok kurmayı amaçlamaktadır. Bu blok söz konusu ülkelerle girilen birtakım ilişkiler sonucu engellenebilir. Zaten Sovyetler Birliği'nin bu faaliyetlerini Çin'i çevreleyen ülkelerde (Japonya, Hindistan vb.) yoğunlaştırmasının ayrı bir önemi vardır.

Özetleyecek olursak: Çin içinde güçlü bir yeraltı muhalefetinin örgütlenmesi, sosyalist ülkelerin dıştan, kapitalist ülkelerdeki sosyalist ve demokratik güçlerin içten bir zorlamalarıyla Çin gericiliğinin ablukaya alınması, Çin gericiliğinin pekişip kökleşmesini engelleyecektir. Böylesi bir politika Çin gericilerinin burnunu yere sürecektir ve çılınca maceralara girişmelerini engelleyecektir.

Anti-Faşist Anti-Kapitalist Demokratik Devrim Mücadelesinde Aydınların Yeri ve önemi

Kapitalist gelişmenin bugünkü aşaması, toplumsal faaliyetlerin ve üretimin daha fazla sosyalleşmesini sağlarken; aynı zamanda, sorunların bilimsel ve teknolojik gelişmelere uygun bir mekanizma ve personelle çözülmesi zorunluluğunu da dayatmaktadır. Bu anlamda, çağımızdaki bilimsel ve teknolojik devrim kapitalist gelişmenin bir ürünü olarak, toplumsal değişimin çeşitli alanlarına damgasını basarken, aydınların sayılarında da sürekli bir kabarmaya yol açmaktadır. Aydınların —hiç değilse bir kesiminin— emeğinde kısmen üretimle bütünleşmesine yol açan, üretici güçlerin hızla toplumsallaşması ve sermayenin ölçsüz birikimi; aydınlar üzerindeki kapitalist sömürüyü de yoğunlaştırmıştır.

Toplumun çeşitli alanlarına dağılmış ve üretimle olan ilişkilerinin niteliği farklı olan aydınlar, homojen bir kitle oluşturamazlar. Ama, kapitalist gelişmenin ilk evrelerinde mesleki faaliyetlerini bağımsız yürüten aydınların konumu hızla değişmeye; bireycilikten toplumsallığa, başka bir deyimle, ücretli aydın durumuna dönüşmüştür ve dönüşmektedir.

Çok sayıda bağımsız meslek sahibini barındıran tarımsal üretim ve hizmetler alanında, küçük köylüler, sanaatkârlar, serbest meslek sahipleri, tekelciliğin gelişmesine paralel olarak; ya yok olmak yani bağımlı bir duruma düşmek, veya proleterleşerek ücretliler arasına katılmak zorunda kalmışlardır. Aynı şekilde, bankalar veya mali şirketler eliyle, veya kamu girişimleri vasıtasıyla, belirli sektörlerde uzmanlık gerektiren ve fabrikaların, entegre tesislerin kurulması, aydınları büyük ölçüde sermayenin ya da onun devletinin ücretlileri durumuna getirmiştir. Böylece, kapitalist gelişme ve tekelcilik, aydınlar arasındaki saflaşmayı artırırken, büyük bir kesim üzerindeki kapitalist sömürüyü yoğunlaştırıp, ücretli aydınlar durumuna dönüştürmüş ve onları proletaryaya daha fazla yaklaştırmıştır.

TOPLUMSAL MÜCADELE İÇERSİNDE AYDINLAR

Aydınlar, sınıfsal konumları ve üretim içerisindeki yerleri itibarıyla toplumsal mücadele de kendi adlarına bağımsız bir siyaset koyamamışlar ve koyamazlarda. Çünkü, tarih sahnesinde kapitalist sınıfın hizmetkârları biçiminde beliren ve kapitalist gelişmeye bağlı olarak konumlarındaki değişim sonucu, proletaryaya yaklaşan aydınlar, sürekli bu ikileme karşı karşıya kalmışlardır. Ya burjuvaziye, ya da sosyalizme hizmet.

Kapitalist toplumun temel çelişkisi olan ücretli emekle sermaye arasındaki çelişki, toplumun diğer sınıf ve katmanları arasında var olan çelişmeleri etkilemiş ve onları tali plana indirgeyerek toplumsal mücadelenin odağını teşkil etmiştir. Bu anlamda, aydınların mücadelesi de genel toplumsal mücadele içerisinde, proletaryanın kime karşı, kimlerle birlikte anlayışından kaynaklanan diğer sınıf ve katmanlarla sağlayacağı ittifaklar politikasının bir parçası durumuna dönüşmüştür.

Aydınların sözü edilen, toplumsal mücadelenin değişik evrelerindeki rollerini kısaca inceleyelim: a — I. Dönem: Aydınların proletaryaya bilinç taşımasıdır. Aydınlar, sınıfsal konumları gereği işçi sınıfının dünya görüşü olan bilimsel sosyalizmle işçi sınıfına nazaran daha önce tanışır ve öğrenirler. İşçi sınıfı hareketi başlangıçta sosyalist düşünceden ayrı olarak doğar ve gelişir. İşte bu sınıf çelişkileri temelinden kaynaklanan ve kendiliğinden bir ni-

telik arzeden hareketi sosyalist düşünceyle tanıştırmak ve kaynaştırmak işleminde aydınlar büyük görevler düşmüştür. Çünkü işçi sınıfı hareketinin kendiliğinden gelişimi ne kadar yüksek boyutlara varırsa varsın, sosyalist düşünceyi felsefi olarak yaratamamıştır. «Sosyalist bilinç, proleter sınıf mücadelesine dıştan ithal bir şeydir, bu mücadelenin içinde kendiliğinden meydana gelmiş bir şey değildir» (Lenin) Bu ithal işleminin taşıyıcıları ise aydınlar olmuştur. Kuşkusuz, sosyalist bilincin taşınması sürecinde karşılıklı etkileşim sonucu pek çok aydın proletaryaya saflarında yer almıştır.

b — II. Dönem: Proletaryanın politik hareketi karşısında ittifak gücü olarak aydınlar, İşçi sınıfı, sınıf olarak Marksizmi-Leninizmi kavrayıp özümleyebildiği ve buna bağlı olarak bağımsız bir örgütlenmeyi yaratabildiği ölçüde, yaşanan ülkenin sosyo ekonomik yapısını doğru biçimde tahlil edebilir ve ittifaklar sorununu çözüme bağlayıp, devrimin muhtevasını belirleyebilir. «İktidarda hangi güçler kimlerle birlikte yer almıştır, iktidara karşı hangi güçler, kimlerle birlikte mücadele edecektir ve yeni siyasi üst yapıyı hangi güçler, kimlerle birlikte oluşturacaktır» (Stalin) sorununa getirilen çözümler ittifaklar politikasını açığa çıkarır ve somutlaştırır. İttifaklar sorunu her ülkenin çeşitli özgül tarihi, ekonomik ve sosyal yapılarına göre farklılıklar taşımakla birlikte genel olarak proletaryanın hangi sınıf ve katmanlarla birlikte mücadele edeceğini gösterir. Aydınlar ise, bu ittifakın bir parçasını oluşturur. Artık proletaryanın politik hareketinin aydınlar olan yaklaşımı I. Döneme nazaran değiştiği gibi, aydınların da bireysel olarak proletaryaya mücadelesine katılma ve kaynaşmalarının yanı sıra, genel aydın hareketi olarak emek - sermaye çelişkisinden kaynaklanan toplumsal mücadelenin bir parçasını oluşturmak zorunluğuyla ortaya çıkar.

c — III. Dönem: Devrim sonrasında aydınlar; Aydınlar devrim sürecinin değişik evrelerinde farklı görevler yüklendiği gibi, devrim sonrasında da yine belirli görevlerle karşı karşıya kalmışlardır. Sosyalist ekonominin inşasında aydınlar bilgi ve tecrübelerini üretici güçlerin gelişmesine hasrederken, kaçınılmaz olarak proletaryanın ve onun politik örgütünün aydınlar olan yaklaşımı temelden değişmek zorunda kalmıştır. Artık sorun, ne bilinç taşıma, ne de ittifak gücü olarak ele alınan dönemlerle olduğu gibi ele alınmaz. Sorun, kafa işçileriyle kol işçileri arasındaki uzlaşmaz olmayan çelişkileri süreç içerisinde eriterek bütünleşmeyi ve kaynaşmayı gerçekleştirmektir. Böylece aydınlar üretime daha fazla katılıp, kol işçilerine yaklaşırken, diğer yandan kol işçilerinin (proletaryanın) eğitimi ve bilgi düzeyi geliştirilerek kaynaşma, süreç içerisinde bir bütünleşmeye doğru yol alır.

ÜLKEMİZDE ANTİ-FAŞİST MÜCADELE VE PROLETARYA AÇISINDAN İTTİFAKLAR POLİTİKASININ ÖNEMİ

Ülkemizde kapitalizmin gelişmesi devrimci bir tarzda gerçekleşmediğinden ve emperyalizme bağımlı çarpık bir karakter arzettiğinden; sanayide ve kırsal alanda tekelleşme seviyesi yüksek boyutlara erişmiş olmasına rağmen halen kırsal kesimde ve şehirlerde nüfusun çoğunluğunu oluşturan küçük burjuva katmanlar yer almaktadır. Diğer yandan çarpık kapitalizmin gelişimi ekonomik yapıda işbirlikçi te-

kelciliğe, siyasi üst yapı da ise, devleti faşistleştirerek, faşizmi ve siyasi gericiyi aynı devlet eliyle uygulayabilecek bir yapıya kavuşturulmuştur. Bu durumda proletaryanın sosyalizm uğruna mücadelesi demokrasi mücadelesiyle kaynaşıp, bütünleşmiştir. Bu nedenlerle ülkemizdeki devrim mücadelesinin anti-faşist ve anti-kapitalist temellerde, işçi - yoksul köylü temel ittifakında tüm şehir ve kır küçük burjuvalarının oluşturacağı anti-faşist halk cephesi aşamasından geçerek, gerçekleştirilmesi kaçınılmaz olmuştur. Bu gün, proletaryaya böyle bir cephe içerisinde yer alacak sınıf ve katmanların değişik konumlarını ve demokratik taleplerini göz önüne alarak, birleştirici bir politika izlemek zorundadır. Cephe, proletaryanın önderliğinde sözü edilen değişik sınıf ve katmanların taleplerini gözönüne alan bir programla ancak gerçekleştirilebilir. Proletaryaya eğer ittifaklar politikasına gereken önemi vermezse, hangi sonuçlarla karşılaşır?

Bu gayet açıktır. Ayrıca değişik ülkelerdeki pratik mücadelelerin öğretici deney ve tecrübeleri bu sorunu tüm çıplaklığıyla ortaya çıkarmıştır. Lenin 1905 Rus Devrimi'ni eleştirirken, en büyük eksikliklerden birisi olarak, işçiköylü ittifakının sağlanmadığından bahseder. Yine 1917 Sovyet Devrimi işçi - köylü ittifakının temeli üzerinde oluşmuş ve ayakta kalabilmiştir. Aynı yıllara denk düşen Macar Devrimi ise, ittifaklara gereken ağırlık ve önemi vermediğinden burjuvazinin başkaldırısıyla alaşağı edilmiştir. Bu somut durumlar ittifaklar politikasının önemini net bir şekilde belirlemektedir. Emeğin Birliği ideolojik, örgütsel, mücadele ve devrim anlayışı ve diğer tüm yönlerden bir bütün olarak kuramı oluştururken, bu kuramın bir parçası olarak da sınıf mücadelesinde aydınların yeri ve önemi konusuna çözüm getirmeyi işin başında düşünmüştür. Ancak şimdiye kadar Emeğin Birliği'nin aydınlar yaklaşımı, onları kendi sınıfsal çıkar ve talepleri doğrultusunda bir mücadeleye değil; kendi sınıfsal anlayış ve karakterlerini terkedip, işçi sınıfının bağımsız siyaseti temelinde militanca bir mücadeleye çekmek olmuştur. Ne zamanki, hayatın her alanında sürdürülen bağımsız sınıf siyaseti temelindeki mücadeleyle, işçi sınıfının kuramı tastamam oluşup ve faşizme, kapitalizme karşı sürdürülen mücadelenin örgütsel belli bir güce erişmesinden sonra gündeme gelen ve ileride cephe örgütlenmesine temel teşkil edecek olan anti-faşist güç ve eylem birliği anlayışı diğer sınıf ve tabakalarla birlikte aydınları da kendi sınıfsal çıkar ve talepleri uğruna bir mücadeleye sevk etmenin, imkân olanağını tanımıştır.

ANTİ-FAŞİST MÜCADELEDE AYDINLARIN DURUMU VE GÖREVLERİ

Kapitalist üretim ilişkilerinin ülkemizde egemen olmasıyla birlikte toplum içerisinde aydınlar nicel olarak gelişip, önemli bir güç durumuna gelmişlerdir. Öğretmenlerin, avukatların, mühendis, teknik eleman, doktor vb.lerinin sayısında kapitalist gelişmeye bağlı olarak büyük ölçüde önemli artışlar olmuştur. Sermaye birikiminin yoğunlaşması ve tekelciliğin hızlanması aydınlar üzerindeki kapitalist sömürüyü artırmış ve büyük bir kesimini ücretli aydınlar durumuna getirerek toplumsal mücadelenin içersine itmiştir. Ayrıca, devletin faşistleştirilmesi ve bu yapıya işçi sınıfı ve diğer

(Devamı 15. Sayfada)